

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružice:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujeja
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

SCLOVENECC

Izaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Žaloigra Američanov

Pozorišče je Amerika. Združene države so se spustile v veliko preizkušnjo, kot v pionirsko dogodivščino.

V vojno žaloigro se vpleta največja žaloigra Američanov, ki domnevajo, da so nositelji nove vrste civilizacije, a nastopajo samo kot brutalni nasilniki zoper edino veliko in edino možno civilizacijo.

Treba je razumeti čustvo prebujenja, od katerega je prevzel novi svet in mi Evropejci ga lahko razumemo. Žaloigra je v dejstvu, da Američani ne morejo razumeti Evrope. Naredili so si o njej površno sliko, ustvarili so si o njej preprost pojem kot o propadajoči celini, brez moči in brez težnj po osvajanju.

Govorimo o osebnem osvajanju življenja, moderne življenja po ameriškem pojmovanju, kot boj brez predsodkov, brez vsake moralne podlage, vse usmerjeno v uživanje, z obupnim, divjim, mehaničnim delom.

Američani, ki začnejo dati še precej globoke romanopise, ki pa so predvsem izvirni, ter nam predstavljajo za nas oddaljeni in zato fantastični svet, imajo o kulturi tako pojmovanje, kot ga imajo nekulturni ljudje, ki ne morejo doumelti bistvene vrednosti kulture, njene večne vrednosti, ki je temeljna vrednota človeškega življenja samega.

Ker so severni Američani živeli v svobodi na brezmejnih farmah ali v novih mestih, ki jih moremo primerjati s cementnimi džunglami, kakor so jih dejansko že primerjali, v svojem otroškem pojmovanju ne morejo doumelti bistva evropske kulture, orjaške duhovne sile, ki izhaja iz nje in ki je v vseh časih vladala človeški rod in dala ime civilizaciji.

Omejeni možgani, neobrezana srca, pokvarjene duše, njihov način mišljenja in čutenja ima nekaj primitivnega in divjaškega. Saj so komaj vnuki ali pravnuki pustolovcev, ki so si ustanovili v neobljubljenih in svetlobo deželah z razmeroma veliko lahkoto in si pridobili neizmerno bogastvo iz radodarne, preveč radodarne zemlje. Zanje je življenje bilo lahko, preveč lahko. Izrabljali so torej prostost in zašli v zločinstvo, ujavali so se v uživanje in zdrknili v razuzdanost, ne da bi niti slutili, da so na svetu drugi narodi, za katere je življenje nekaj čisto drugega.

Na ta način si moremo razlagati, kako je Ford, ko so ga spraševali o nevarnosti, da bi ogromna proizvodnja njegovih tovarov ne mogla več najti dovolj trgov, mogel odgovoriti, da je na primer 400 ali 500 milijonov Kitajcev, ki bodo v bodočnosti kupovali na milijone avtomobilov.

Američan ne misli in tudi ne more misliti drugače in to je žaloigra, njegova žaloigra.

Niti slutiti ni, da Kitajci ne bodo mogli nikdar kupovati na milijone avtomobilov, ker vsem ni dano, da bi prišli s tako lahkoto do bogastva kot Američan. Drugačnja je usoda Kitajcev in morda imajo tudi drugačno pojmovanje o življenju, zato se jim ne zdi avtomobil največji proizvod civilizacije, katerega ne smejo pogrešati.

Sprši svojega usodnega nezamisljivosti, prebivalec Severne Amerike čuti potrebo, da premeta drugačnja. Iz želje po divjem boju se razvijajo najnižji nagoni, ki so jih gojili že v razdobju par rodov, brez nadzorstva, brez strahu božjega, brez družinske dostojnosti, brez obveznosti izročil, zgodovine, stoletne izkušnje, brez vzvišenih dvomov in bojznosti, ki se pojavljajo v plemenitih dušah, preizkušenih v trdih vrstah, stremetih po težavnih pridobitvah, po najtežavnejših, po katerih more stremeti človeški rod.

Iz tega izvira samozavest, a izvira tudi boj brez meje, brez prestanka in brez priznavanja proti vsemu ostalemu bleumu plemenu.

Ni važno, če mnogi Evropejci tega ne doumejo. Kdor le količikaj pozna zgodovino, pozna puritanski izvor anglosaških preseljevanj v novi svet

v XVII. stoletju. Pozna tudi mržljivost zavojevanja, ki je podžigala ta preseljevanja.

Ti rodovi so na brezmejnih prerijah pozabili na vse prepovedi civilizacije in so se vrnili k početkom človeštva. Zato so Američani postali zopet otroci in živalski.

Ta svoboda, v katero so se pogrezili Američani do vrata, je predstavljala povratek k nagonom krvoločnosti in ropanja. Zdelo se je, da so v tem plemenu po preselitvi v tako svetlo in brezmejno pokrajino zaživele nove življenjske sile, a nastalo je tudi izprijenje tega plemena, ker se je pomešalo z različnimi plemeni s celega sveta, ali bolje s pustolovci in brezdomci z vseh drugih celin.

Živalska divjost je prevzela danes te epigone civilizacije ob misli na povratek v kraje, odkoder so prišli njihovi očetje. Je morda v njihovih dušah mit naštevanja?

Mislijo morda, da je ta povratek raziskovalno potovanje po džungli ali nevarno zasledovanje Indijancev, kjer ne morejo pričakovati drugega kot žvižg puščice ali nevarnost preproste pasti?

Nevarno je sicer zadrževati divjo blaznost v njeni zbegani besnosti; a ti blazneži ne vedo, kaj jih čaka.

Ni Američana, ki bi se mogel zavedati žilave vztrajnosti, katero more pokazati napadna Evropa.

Civilizacija je zanje privid uničenja. Toda kakor je elegantni baročni slog ustvarjal duh bolj kot nebotičneke z nedoločeni številom nadstropij, tako je tudi junaštvo ustvarilec duha, je celo največja stvaritev duha obnem z mučeništvom, o katerem je bilo plemo podalo najvišje zglede od časa apostolov dalje in celo še več stoletij pred Kristusom.

Američani si ne morejo predstavljati, da v Evropi prebivajo narodi, polni modrosti, a vendar mladi, ne izprijeni po bogastvu in razuzdanosti, disciplinirani in stanoviti.

Te narode vežejo mnoge, morda premnoge obveznosti, ki so jih zapustili predniki, a v njihovih središčih je mnogo več vere v same sebe in v življenje, kakor pa je navidezno ima brezglava in razbrzdana ameriška mladina. Torej bodo naši zares mladi narodi dokazali Američanom v njihovem spopadu, da nebrzdaniost še ni pogum, da obilica mehaničnih sredstev še ni strategija, da zvišnost in prevara nista enaki razumnosti, da krutost ne dosega žilavosti narodov, odločenosti, da vztrajajo, da živijo in zmagovali.

Američani ne vedo, kaj je vojna. Za vojno so se vzgajali pri kino-predstavah. Evropejci pa jo imajo v krvi, saj ni roda, ki ne bi prestal dve ali tri vojne. Ze poldrugo leto poskušajo, a dejansko ostajajo le otroci. Boje se, da bi se vrgli v vrtnec. To dobro vedo njihovi poveljniki; saj je sam Eisenhower izjavil, da se nečje ganiti iz svojih taborišč, dokler popolnoma ne prevladujejo sovražnika v sredstvih.

Je torej za Američane nekaj negotovega. S temi negotovostmi pa se nečje pomeriti. Slutijo morda, da ima Evropa v sebi tako neizbrne in takšne sile, proti katerim ničesar ni mogoče storiti?

Čutijo morda svojo manjvrednost? Morda ne. Toda čutili jo bodo ob prvem spopadu, ko se bodo zavedli, da je onkraj evropske utrjene črte nekaj nepremostljivega, velikanstva ovira, praznina, ki je ni mogoče napolniti. Samo otročja in domišljava miselnost je mogla spočiti načrt, da jo bo premagala, pa čeprav s pomočjo zločinskih bombardiranj iz zraka. Ta neprehodni prepadi predstavljajo dvatisočletna zgodovina, ki je ne more uničiti v enem dnevu noben, še tako genalen ameriški general, noben še tako mogočen proizvajalec motorjev, noben še tako spreten bančnik.

Vsi ti se bodo osmešili in njihov narod bo dobil en nauk več, da bo mogel dorasti. g. a.

Nadaljnji uspehi pri Bjelgorodu in Orlu

Hudi topniški boji južno od Orla - Do sedaj uničenih 1227 ruskih tankov

Hitlerjev glavni stan, 10. julija. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V veliki bitki pri Bjelgorodu in Orlu so dosegle čete kopne vojske in orožja SS proti zagrizenemu odporu novo pripeljanih sovražnikovih sil nadaljnje napadalne uspehe. Medtem ko je bilo severno od Bjelgoroda osvojenega precej ozemlja, so se južno od Orla razvili hudi topniški boji. Celokupno število oklepnih voz, ki so obležali na bojišču od 5. julija dalje razstreljeni ali zaplenjeni, se je povišalo na 1227. Letalstvo je z močnimi oddelki posegalo v borbe na kopnem. Lovski oddelki pri protiletalsko topništvo so sestrelili večeraj 119 sovjetskih letal.

V noči na 10. julij je začel sovražnik s podporo močnih pomorskih in letalskih oboroženih sil napad na Sicilijo. Zadel je takoj na močno obrambo s kopnega in v zraku. Borbe trajajo.

Angelski bombniki so preteklo noč napadli zapadno nemško ozemlje. V stanovanjskih predelih, predvsem v mestu Bochumu na nastale škodo na poslopih in požari. Dosedaj so javili, da je bilo sestreljenih 11 sovražnih bombnikov. Dve nadaljnji sovražni letali sta bili uničeni nad zasedenim zapadnim ozemljem in nad Atlantikom.

Pomorske oborožene sile ter protiletalsko topništvo s trgovskih in bojnih ladij je v času do 10. julija sestrelilo 21 sovražnih letal.

Nemške podmornice so ponovno napadle močno zavarovane konvoje ter potopile v trdovratnih bojih brez brazilske obale in v srednjem Atlantiku vsega 8 ladij s skupno 51.000 br. reg. tonami.

Berlin, 10. julija. AS. Kakor je bilo videti, je na potek bojev na vzhodu odločilno vplivalo dejstvo, da so nemški poveljniki poslali v prvo črto nemške tanke »Tiger« in pa nemški tank najnovije vrste. Sovjeti sami so morali priznati, da so

ti tanki prisilili boljševiško poveljstvo, da je moralo potegniti nazaj svoje čete, da bi tako preprečilo njihujše. Tudi večeraj so bile izgube nemških tankov izredno majhne. Na drugih odsekih vzhodne fronte večeraj ni bilo posebnih dogodkov in tako ni bilo nič novega niti na kubanskem bojišču, kjer sovjetski oddelki niso prešli v protinapad.

Velik uspeh nemških podmornic na Atlantiku

Berlin, 10. julija: Iz pristojnega vira se izve, da so nemške podmornice na srednjem Atlantiku v višini obale Brazilije potopile sovražni konvoj, ki je bil močno zastražen in spremljan. Potopljenih je bilo skupno 8 parnikov z 51.000 tonami.

Amerikanci so se zmotili o Japoncih

Stockholm, 10. julija. AS. Amerikanci so se že sedaj začeli zavedati, da Japonci niso tisto, kar je o njih trdil polkovnik Knox, ko je rekel, da bo Japonska izločena iz boja v treh mesecih. Ameriška revija »Look« piše, da pristojni krogi v Ameriki menijo, da postaja Japonska od meseca do meseca močnejša in da Japonske ne bodo mogle premagati samo letalske in pomorske sile. Japonska gradi vedno več oboroženih trgovskih ladij in to ne samo doma, ampak tudi na Koreji, v Mandžuriji in v Hongkongu, v Manili, v Saigonu in v Bangkoku. Revija mora priznati še tole bridko resnico: Japonska ima na razpolago vse potrebne surovine. Prav tako pa lahko Japonska mobilizira za svoja dela 400 milijonov ljudi.

Bollettino No 1141

Il nemico ha iniziato l'attacco contro la Sicilia

Le forze armate alleate contrastano l'azione avversaria — 33 velivoli nemici abbattuti, tre piroscafi gravemente danneggiati

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Il nemico ha iniziato questa notte, con l'appoggio di poderose formazioni navali ed aeree et con lancio di reparti paracadutisti, l'attacco contro la Sicilia.

Le forze armate alleate contrastano decisamente l'azione avversaria: combattimenti sono in corso lungo la costa costiera sudorientale.

Durante le azioni effettuate ieri dalla aviazione su centri della Sicilia, le artiglierie italiane et germaniche distruggevano ventidue velivoli dei quali quindici a Porto Empedocle; altri undici apparecchi venivano abbattuti dai cacciatori tedeschi.

Nelle acque della Tunisia nostri aerosiluranti hanno colpito e gravemente danneggiato tre piroscafi di complessive ventinovemila tonnellate.

Gli aerosiluranti che hanno colpito i piroscafi nella azione segnalata nel Bollettino odierno erano condotti dai seguenti piloti: Tenente Pagliaruso Vasco da Barbarano (Vicenza), sottotenente Degli Angeli Carla da Cesena (Forlì), sottotenente Avanti Giampiero da Formia, sergente maggiore Guerra Aldo da Padova, sergente Scagliarini Guido da Finale Emilia, sergente Gineprari Radames da Perugia.

I velivoli abbattuti dalle artiglierie contreree sono precipitati nelle seguenti località: quindici a Porto Empedocle, due a Trapani, due a Sciacca, uno a Villa Oliva (Siracusa), uno ad Aragona (Agrigento), uno a Falconara (Caltanissetta). Alcuni equipaggi sono stati catturati.

Vojno poročilo št. 1141

Sovražnik začel napadati proti Siciliji

Zavezniške sile se odločno upirajo sovražnemu napadu — 33 sovražnih letal sestreljenih, trije parniki hudo poškodovani

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Sovražnik je ponoči s pomočjo močnih pomorskih in letalskih oddelkov ter z oddelki padalcev začel napadati proti Siciliji.

Zavezniške oborožene sile odločno odbijajo sovražno delovanje; boji so v teku vzdolž jugovzhodne obale.

Med večerajšnjimi napadi na središče Sicilije je italijansko in nemško topništvo sestrelilo 22 letal, od tega 15 v Porto Empedocle; 11 ostalih letal so sestrelili nemški lovci.

V vodah Tunisa so naša torpedna letala zadel in hudo poškodovala tri parnike s skupno 29.000 tonami.

Torpedna letala, ki so zadel parnike, omenjene v današnjem vojnem poročilu, so vodili naslednji letalci: poročnik Pagliaruso Vasco iz Barbarana (Vicenza), podporočnik Degli Angeli Carlo iz Cezene (Forlì), podporočnik Avanti Giampiero iz Formije, višji narednik Guerra Aldo iz Padove, narednik Scagliarini Guido iz Finale Emilia, narednik Gineprari Radames iz Perugia.

Letala, sestreljena od protiletalskega topništva, so padla na tla v naslednjih krajih: 15 v Porto Empedocle, dve v Trapaniju,

dve v Sciaci, eno v Villa Oliva (Siracusa), eno v Aragoni (Agrigento), eno v Falconari (Caltanissetta). Nekaj posadk je bilo zajetih.

Italijanske vojne izgube v juniju

Rim, 10. julija AS. Italijansko vrhovno poveljstvo poroča: Izgube v mesecu juniju ter tiste, ki jih ne vsebujejo poprejšnji seznam, pa so do 30. junija zanje prišle določene listine ter imena, znajo:

Vojska in milica:
Sredozemsko bojišče: padlih 218, ranjenih 320, pogrešanih 10.198.

Balkan in ostalo zasedeno ozemlje: padlih 515, ranjenih 711, pogrešanih 190.

Rusija: padlih 322 (tista imena, ki niso bila objavljena meseca februarja, pa jih vsebuje število 3.125, o katerem govori 16. seznam).

Mornarica:
padlih 163, ranjenih 189, pogrešanih 660.

Letalstvo:
padlih 103, ranjenih 196, pogrešanih 50.

Trgovska in ribiška mornarica:
padlih 42, ranjenih 49.

Seznam padlih so objavili v posebnem večerajšnjem dodatku lista »Le forze Armate«.

Slavnim bojevnikom in njihovim rodbinam večerajšnjega dneva, nevenljiva hvaležnost domovine.

Pobuda na vzhodu v nemških rokah

München, 10. julija. AS. »Münchener Neueste Nachrichten« piše o silovitih bitki, ki besni na vzhodnem bojišču na odseku, ki je nad 250 km dolg. List podčrtava, da je nemško poveljstvo sovražniku v 24 urah odvzelo tisto pobudo, ki si jo je sovražnik hotel prisvojiti, ko je tako srdito odgovoril na krajevni nemški napad. Silen protinapad pa je Nemcem omogočil, da so z vsi silo prodrli skozi sovražni utrjeni obrambni sistem.

Spopadi med Francozi in Amerikanci v Maroku

Tanger, 10. julija. Potniki iz Maroka pripovedujejo, da je prišlo do številnih spopadov med de Gaullovi oddelki in ameriški posadkami. Francoska policija namreč zapira Arabce, Francoze in tuje, ki imajo zveze z Amerikanci, ali jih obiskujejo, ali pa se slučajno z njimi po ulicah razgovarjajo. Na francoskih policijskih uradih imajo posebne kartoteke, v katere vpisujejo vse tiste, ki imajo z Amerikanci kakšne zveze. Policija, ki jih nato aretirajo, jih podrobno zaslišuje, fotografira in odvzame prste odtise. Po dolgem zasliševanju na policiji nato te osebe izpuste, potem, ko jih opozore, da jih bodo pri prihodnji priliki poslali v koncentracijska taborišča, ali pa zaprli. Zaradi teh dogodkov je prišlo do spopadov med Amerikanci in de Gaullovi pristaji in namreč policijske. De Gaulleova policija dela namreč na svojo roko zlasti proti Amerikancem. Politični krogi menijo, da bodo ti dogodki vplivali na Giraudov položaj, ker bo ameriško javno mnenje odločno stopilo proti de Gaulleu.

Nove ugotovitve o smrti generala Sikorskega

Lizbona, 10. julija. s. Ko so med razbitinami letala našli listino, v kateri je Sikorski hranil svoje listine, so se takoj razširile razne domneve. Med drugim trdijo, da so v njej našli tudi izvirno pismo, ki ga je bil pokojnemu generalu poslal Roosevelt, pismo, čigar vsebina angleški vladi še ni bila povsem znana. Objava tega pisma bi utegnila biti zelo pomembna, ker bi se z njim pojasnili tako poljsko-ruski odnosi, kakor tudi stališče Angležev in Amerikancev do Sovjetov. Če pa, da je temu pismu usojeno, da bo ostalo zavito v skrivnost, in res so se angleške oblasti glede te najdbe pogrezile v največji molk. Nasprotno pa si silno prizadevajo, da bi še naprej točile krokodilove solze nad žalostno smrtjo predsednika imenske poljske vlade, ki jim je pripravila toliko sitnosti. Čim bolj se širijo

in je Sovjeti prisilili na boj na odseku, ki ga Sovjeti v svojih načrtih gotovo niso predvidevali. Potem ko je bila utrjena črta prebita, se boj nadaljuje na odprtem bojišču, kjer lahko nemška taktika svoje načrte v celoti izvede. Tisoči tankov, letal in topov vseh vrst, ki jih je sovražnik spustil v boj, ne morejo zadržati nemškega prodiranja in tudi ne zaprejo prodor, skozi katerega se valijo nemške divizije.

List piše, da je še pre zgodaj predvidevati zaključek bitke, toda ogromne sovjetske izgube pa za nas vočigled majhnih nemških izgub potrjujejo, da je nemška tehnika in tehnika nemškega orožja mnogo nad sovražno. Nemško orožje si je tako zagotovilo prednost v tej prvi dobi polne bitke na boljševiški fronti. Anglosaški zavezniki so pod silnim vtisom silovitosti in učinkovitosti novega nemškega napada, zlasti ker so se zanašali na učinkovitost ustrahovalnih svojih poletov in na priprave invazije, ki jih ni sicer nikakor ne podcenjujemo. Saj so upali, da bi mogli Nemčiji preprečiti odločno ofenzivo na vzhodnem bojišču.

Ameriške pomorske izgube pri Novi Gvineji

Tokio, 10. julija. Japonski glavni stan objavlja: Po dodatnih poročilih so sovražne ladje, ki so bile potopljene med pomorsko bitko v zalivu Kula, naslednje: Amerikanci so izgubili križarko »Helenac«, križarko vrste »Santafe«, rušilec vrste »Stang«, križarko nedoločene vrste in veliko prevozno ladjo.

glasovi, ki Sikorskega smrt pripisujejo skrbno zamišljenemu načrtu angleškega »Intelligence Servicea« in čim bolj se ugotavljajo podrobnosti, ki so bile prvi trenutek neznane, tem bolj Angleži kažejo globoko žalost nad generalovo smrtjo. Štirimotorni »Liberator« (Rešitelj), ki je rešil Churchillovo vladno Sikorskega so potegnili iz vode v zadnjih treh urah večerajšnjega dne, ter ga prepeljali v Gibraltar, kjer ga, kakor izpovedujejo vojaški in tehnični strokovnjaki, ki so seveda vsi Angleži, natančno raziskujejo, da bi ugotovili vzrok, zakaj je letalo treščilo na tla. In na ta način, ki res ni nič kaj posebno svojevrstno, bodo skušali pokopati vsako zlo slutnjo glede smrti generala Sikorskega, čigar truplo so naložili s truplom njegovega pribočnika na nek poljski rušilec, da ju prepelje v Anglijo.

Sport

Današnji športni spored

Zaključek nogometnega prvenstva. — Tekmovanje mladih lahkoletcev

Na igrišču Hermesa v Šiški se bodo zbrali danes dopoldne juniorji, ki bodo začeli ob pol 10. uri z atletskim tekmovanjem za pokrajinsko prvenstvo. Urnik posameznih tek je naslednji: ob 9.30 predteki na 100 m in skok v višino, ob 10. predteki na 300 m in suvanje krogel, ob 10.30 finale na 100 m in metanje kopja, ob 11.30 finale v teku na 1000 m in met diska. Tekmovalec naj bodo na igrišču pol ure pred začetkom tekmovanja.

Igralci nogometa bodo spet ves dan na delu. Posebej želimo opozoriti prijatelje igre z usnjato žogo na zaključni prvenstveni tekmi I. in II. razreda. Podroben spored je naslednji:

Igrišče SK Ljubljana: ob 9. Zabjaj: Mladika (rezervi); ob 10.15 Zabjaj: Vič (finalna tekma II. razreda); ob 14.30 Vič: Zabjaj (mladina); ob 15.30 Vič: Mars (rezervi).

Igrišče Hermesa: ob 15.30 Hermes: Korotan (rezervi); ob 16.30 Hermes: Ljubljana (mladina).

ob 18.30 Dopolavoro t. l.: Ljubljana (finalna tekma I. razreda).

Igrišče Mladika: ob 10. Mladika: Mars (mladina).

Žensko prvenstvo Ljubljane

Lahkoletska zveza v Ljubljani razpisuje žensko prvenstvo tekmovanje v Ljubljani na dan 24. julija. Vršilo se bo na igrišču Hermesa v Šiški. Zbirališče tekmovalk in razdelitev števil bo ob 17. uri.

Spored obsega naslednje točke: ob 17.30 predteki na 100 m, skok v daljino, met diska (1 kg); ob 18. suvanje krogel (4 kg), finale v teku na 100 m; ob 18.30 štafetni tek 4x60 m in med kopja (600 gr).

Prijave sprejema zveza do 22. julija do 18. ure v zvezinim tajništvu. Pristojbina znaša za vsako posamezno tekmovanje po 1 liro, za štafetni pa po 3 lire. Vsaka atletinja sme nastopiti poleg štafete največ v dveh točkah. Tekmovanja se lahko udeležijo samo one atletinje, ki imajo športno izkaznico.

Gospodarstvo

Razdeljevanje moke in surovega masla

Pokrajinski prehranjevalni zavod Visokega komisariata v Ljubljani obvešča trgovce in druge v mestu Ljubljani, da dvignejo nakazila za enotno moko, potrebno za razdelitev v drugi tretjini meseca julija ter nakazila za maslo v Grosposki ulici 12-1 po sledečem, abecednem redu: A—M dne 12. julija, M—Z dne 13. julija. Vsak trgovec naj se drži točno vrstnega reda, ker bodo zamudniki izgubili pravico do naknadnega nakazila. Potrošniki naj prevzamejo surovo maslo pri trgovcih do 17. julija, sicer izgube pravico do nakupa.

Zetev v Traciji bo v kratkem zaključena. Ker prav v teh krajih uspeva najboljši cigaretni tobak, so pristojne bolgarske oblasti ukrenile že vse potrebne korake, da bo takoj po žetvi nasajen še tobak, ki ga bo še letos mogoče ob ugodnem vremenu pospraviti, kar bi pomenilo pravo dvojno letino.

Zetev na Krimu se je te dni začela. Pričakujejo, da bo nekoliko boljše kot lani.

Krompirjeva letina v Združenih državah vsa uničena. Ker je reka Mississippi hudo preplavila plodne nižine, po katerih je bilo nasajenega mnogo krompirja, računajo, kakor poroča časopis »Time«, da je bila uničena skoraj vsa letošnja krompirjeva letina.

Nemške državne železnice so lani imele od potniškega prometa za 24.1% več dohodkov kot

leta 1941, znašali so 4.032 milij. mark, nasprotno pa so se dohodki od blagovnega prometa zmanjšali za 1.8% na 5.186 milij. mark. Nemške drž. železnice imajo sedaj v obratu in nadzorujejo 152.000 km železniških prog v Evropi. Zaposlujejo 1.4 milij. moških in ženskih uslužbenecv.

Zetev žita v Macedoniji. Po poročilih iz Soluna bo letošnja macedonska letina zadovoljivo izpadla. Pšenica je namreč v razmeroma hladnem in deževnem pomladanskem vremenu zelo lepo rasla.

Kazni zaradi prekrškov prehranjevalnih predpisov

(Nadaljevanje.)

Zaradi prodaje in nakupa govejega in prašičjega mesa po pretirani ceni je bil kaznovan z globo 2000 lir Ukman Adolf, mesar, Kladenska 24.

Zaradi prodaje živil na zapadne živilske nakaznice je bila kaznovana z globo 300 lir Duhanja Ana-Klunova 11.

Zaradi nedovoljene nabave obilnih predmetov je bila kaznovana z globo 100 lir gospodinja Globokar Elizabeta, Sv. Petra 58.

Ker je prodajal pisarniške stroje po nedovoljeni ceni je bil kaznovan z globo 1000 lir inš. Kunovar Karol, Predmestna 72.

Ker je izdelovala prelite odjabe brez oblastnega dovoljenja je bila kaznovana z globo 1000 lir Berbuš Karla, Cerkvena 1.

Ker je brez dovoljenja odpeljal vola iz občine je bil kaznovan z globo 3000 lir in 25 dnevni zapora posestnik Toni Janez iz Lanišča 56.

Ker je uporabila več mesecev živilske nakaznice iz dveh občin je bila kaznovana z globo 1000 lir dijakinja Kocij Cvetka iz Celovške 41.

Ker je neupravičeno zadržala živilske nakaznice je bila kaznovana z globo 1000 lir gospodinja Stemberger Martina iz Novih Jars 37.

(Dolje.)

Križanka št. 95

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20				21				22					23			24		
25				26							27					28		
29			30			31		32	33	34		35				36		
37	38			39	40	41				42	43		44	45				
46		47				48			49				50			51	52	53
54			55				56				57					58		
59				60					61									

Vodoravno: 1. naslov romana, 11. mesto v Rusiji, 15. moča, 20. ploekovna mera, 21. kraj pri Ljubljani, 22. hazardna igra, 23. ploekovna mera, 24. ruski knez, 25. ognjeniški izmeček, 26. razstrelivo, 27. brušilo, 28. kraj pod Košto, 29. nekdanja rimska pokrajina, 31. Askerčeva pesem, 34. slovenski prevajalec iz angleščine, 36. pot, 37. slovenski prevajalec romana pod 1. vodoravno, 44. poroka, 46. radijska naprava, 48. turška gostilna, 49. kraj pri Dubrovniku, 50. reka v Siriji, 54. tvorba na železu, 55. žensko ime, 56. trdnjava v Arabiji, 57. svetilni plin, 58. zelenica, 59. kraj pod Velebitom, 60. afriška žival, 61. ameriški pisatelj, avtor romana pod 1. vodoravno.

Navpično: 1. prha, 2. gorstvo v Rusiji, 3. slovenski skladatelj, 4. pod, 5. del stroja, 6. svetni človek, 7. mrenica, 8. ptica, 9. obsavski hrib, 10. turški naslov, 11. del noge, 12. angleško vseučiliško mesto, 13. abesinski naslov, 14. slovenski nabožni pesnik, 15. čarovnik, 16. reka v Bosni, 17. žstopnik (tukja), 18. ptica, 19. napav (tukja), 26. starogrški bog, 30. hiod, 32. slovenski gospodarstvenik, 33. drugo ime za starega Grka, 35. slovenski pla-

vač, 36. zalet, 38. ivje, 39. danski skladatelj, 40. izraelski kraj, 41. češki pisatelj, 42. gozdna žival, 43. slovenski matematik, 44. del pohišja, 45. alkoholna pijača, 46. kraj na Francoskem, 47. francoski časopis (fonetično), 51. hrvaški znanstveni zbornik, 52. moško ime, 53. reka na Poljskem.

Rešitev križanke št. 94.

Vodoravno: 1. Argonavti, 10. grofik, 16. usta, 20. bor, 21. Rovte, 22. greh, 24. Iran, 25. lev, 26. osmij, 27. Timok, 28. malin, 29. Čile, 30. Raba, 32. José, 33. Boon, 35. ostanek, 37. Osaka, 40. zona, 42. primož, 46. peta, 47. bilo, 48. nadir, 49. Rebeke, 50. epik, 52. Otoče, 53. leet, 54. kánon, 55. rana, 56. tonaža, 57. Radislav Rudan.

Navpično: 1. Abo, 2. roen, 3. grm, 4. Oria, 5. noj, 6. avvto, 7. vtis, 8. Temenica, 9. igó, 10. Grk, 11. Remo, 12. a, 13. Filomena, 14. Irlis, 15. Kant, 16. unča, 17. sline, 18. teletina, 19. ave, 23. Hanibal, 30. robot, 31. balon, 32. janež, 33. bared, 34. oprii, 36. kakan, 38. sito, 39. koč, 40. Zala, 41. oder, 43. Reks, 44. okov, 45. žanr, 46. Peru, 51. Pod.

Najvišje cene na živilskem trgu

Z odlokom VIII/2 št. 863/14 je Vloški komisariat za Ljubljansko pokrajino dne 9. julija t. j. določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od ponedeljka 12. julija 1943/XXI sju-traj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Kislo zelje 4 L; kislj repa, 2.50 L; glavna solata 3.70 L; radič 3.70 L; špinata 3.35 L; ohrovt 3 L; domača cvetaka 8.35 L; kolerabice 8 L; rdeča in bela redkvice 3 L; grah 6 L; domači beluš 7.60 L; rabarbara 4 L; peteršilj 4 L; rdeča pesa brez listov 3 L; nova repa brez listov 2 L; šopek zelenjave za juho 0.25 L; nova čebula 8 L; šalota 4 L; novi česen z zelenjem 4.50 L; strošji fižol 8 L; bučke 4 L; buče 2 L; kumare 6 L; novi krompir 3 L; osnaženi hren 4 L; liter borovnice 3.50 L; liter gozdnih rdečih jagod 10 L; češnje I. vrste 6 L; češnje II. vrste 5 L; jaja 2.50 l. komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 10 in rdečem papirju. — Posebno pa opozorjamo prodajalce in prodajalce, da mora biti po teh cenah napredaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa površina mora biti osnažena in oprana, vendar pa ne več mokra ali namočena, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene na vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na Vodnikovem in Pogajarjevem trgu, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljanski. — Blago, ki so bile zanj cene objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih in jih sedaj ni v ceniku, se mora prodajati po prejšnjih cenah, kakor ob isti letni dobi lanskega leta, če ni bila za isto blago s posebno odločbo Visokega komisariata — odsek za določanje cen — odobrena drugačna cena. — Ponavljamo, da imajo prodajalci na drobno dolžnost na blago postaviti letič z enotno ceno in kakovostjo blaga.

Ta cenik mora biti obšen na vidnem prostoru tako v trgovinah na debelo, kakor tudi v prodajalnah na drobno. Ceniki se dobe v mestnem tržnem uradu po 20 centesimov.

Za pridelke, ki jih ta cenik ne naveda, veljajo zadnje cene iz prejšnjih cenikov.

Kršitelji predpisov tega cenika bodo kaznovani po naredbah z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215 ter po naredbi z dne 12. marca 1941. M.S. št. 838.

Razdeljevanje krmil za prašiče

Pokrajinski Prehranjevalni zavod obvešča vse rejce prašičev na področju mestne občine Ljubljana, da bo v tekočem tednu razdelil močna krmila za prašiče. — Rejci, ki želijo dobiti krmila, bodo prejeli nakaznice pri Prevodu, oddelku za krmila, Gosposka 12 dvorišče levo, in sicer:

- 14. t. m. rejci z začetnico A do J,
- 15. t. m. rejci z začetnico K do P,
- 16. t. m. rejci z začetnico R do Z.

Obsodbe vojaškega sodišča

Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani so se te dni morali zagovarjati Oberstar Zvonko, rojen v Dolenji vasi 21. dec. 1914 in stanujoč v Koprivniku, Oberstar Anton, rojen v Koprivniku 19. februarja 1918 in tam stanujoč in Oberstar Francižek, rojen 19. aprila 1910 in tam stanujoč. Vsi trije bratje so v ljubljanskih zaporih in so bili obtoženi: a) članstva v prevratni družbi pri Koprivniku od nedoločenega dne do 17. avgusta 1942, pripadajoč skupini OF, ki je kot vaska začela v Koprivniku imela za vodjo Oberstarja Francižka; b) članstva v oboženi topli, ki je oglašala javno varnost v okolici Koprivnika; c) nošenje orožja in streliva brez oblastnega dovoljenja; d) atentata na javna prometna sredstva, ker so nekega nedoločenega dne v avgustu 1942, minirali skupaj z drugimi neznanci cesto Hemska—Hrib—Črnomelj; e) ogrožanja življenja članov Oboženih sil, ki naj bi se pripeljali po minirani cesti; f) atentata na javna prometna sredstva, ker so v družbi z drugimi v poletju 1942, razrušili cesto Koprivnik—Kočevje s tem, da so poglani v zrak odsek ceste z nebojem iz dinamita; g) atentata proti varnosti države, ker so s prejšnjimi prestopki skušali povzročiti nered in zmedo na območju slovenskega ozemlja, zasedenega po italijanski vojski.

Vojsko sodišče je vse tri obtožence spoznalo krive obtožb pod a) in b), oprostil pa jih je nadaljnjih obtožb zaradi pomanjkanja dokazov. Oberstar Zvonko, Oberstar Anton in Oberstar Francižek so bili obsojeni zato na dosmrtno ječo z vsemi pravnimi posledicami.

Vremenska napoved: 11. julija (nedelja):

Ze v soboto ponoči nov dež in morda tudi nevihta, v nedeljo razjasnitev in le neznatne padavine.

12. julija (ponedeljek): Večinoma jasno, podnevi vroče.

Andrej Antona:

17

Kako postanem javen delavec

Toda tudi v zadnjih letih, ko je bil bolan, ni v svojem nastopu nikdar kazal svojih notranjih težav. Tudi sredi najhujših političnih kriz je ostal vder, dober, naraven in neposreden. Prijatelji, ki so to opazovali in ga dobro poznali, so imeli navado reči: Korošec je poln vedrine — torej stvari slabo stoji! Čeprav telesno bolan in poln skrbi za narodovo usodo, je vendar z vsemi prijazno govori, pazljivo poslušal poročila in vse moči posvečal interesom drugih.

V zatišju.

Človek v javnem delu ne sme nikdar pozabiti, da je sreča opoteča. Prečesto se zgodi, da se tudi zmožnega in pametnega javnega delavca ljudje naveličajo. Zato naj ima vedno pred očmi možnost, da se bo kolo sreče obrnilo.

Ako ima premoženje, naj ga v dobrih dneih ne razmetava, ampak pametno porablja. Mnogi javni delavci porabijo v dneih svoje delavnosti vse svoje imetje. Kdor pa je moder, si bo vsaj nekaj prihranil za tiste čase, ko bo obnemogel in ko bo prišel čas, da se umakne; ali ko se bodo razmere spremenile in bo začel pihati drug veter. Morda bodo prišle na površje nove ideje in bo čutil, da je nepotreben, ali kar je huje: ljudje bodo mislili, da je postal odveč. Naj tega ne vzame preveč tragično. Javno delo je nehalno in mnogi je že doletela enaka usoda.

Napačno bi bilo, če bi prostovoljnega ali neprostovoljnega počitka ne porabil za ničesar drugega, kakor da bi se kisal, vdal brezdelju in prepustil duševnemu propadanju. Niti malo ni treba, da postane vase zaprt in zagrenjen samotar.

Povsod se najdejo zanimivi in dobri ljudje. Naj se zanima za svojo okolico, naj se posveti malim preprostim ljudem, ki ga obdajajo. Ko se bo z njimi pogovarjal, jim svetoval, naj bo dober z njimi, pa bo doživel več spoštovanja in hvalečnosti kot v velikem svetu. Spoznal bo tudi, da so ljudje povsod v bistvu enaki z enakim hotenjem in željami, z isto ljubeznijo in bolečino.

Kot zelo zaposlen javen delavec je morda dolga leta zanemarjal življenje v naravi. Zlasti sedaj bo morda našel priložnost, da bo odkril krasoto narave, lepoto pomladnih juter in vonjivo zrelost jesenskih večerov. Naj se zanima za rastlinstvo in živalstvo, potem bo šele spoznal, kako lep je svet, ki ga je Bog ustvaril za človeka. Našel bo veselje in uteho na malih neznatnih stvareh, kar je velika modrost v življenju. Naj se loti kmečkih opravil, kar mu bo krepilo zdravje in mu odganjalo sleherni dolgočasje. Ko se bo truden vračal v svoj skromen stan, bo opravljenega dela bolj vesel, kakor najbolj sijajnih debat v zakonodajni skupščini. Ko bo zrl na večerno zarjo, bo Bogu hvaležen za dan, ki ga je preživel, in za novega, ki pride.

Hvaležen za vse, kar je storil in trpel, in zadovoljen s tem, kar je po božji dobroti postal, ter poln zaupanja na bodoče plačilo, bo uredil svoje življenjske račune še prej, preden ga bo bolezen položila na mrtvaško posteljo. V prijateljstvu z Bogom in v zavesti njegove bližine bo lahko ponavljal z apostolom krščanstva: »Jaz pozabljam, kar je za menoj, in se stegujem po plačilu, ki je pred mano, in tako hitim k cilju.« (Filip 3, 12—14.)

Pivo!

Pivovarna Union obvešča e. gostilničarje, da bo v torek, četrtek in soboto dopoldne tega tedna predvidoma in brezobvezno zopet na razpolago v omejeni količini pivo v sodčkih. Zaradi tehničnih težkoč se naprošajo odjemalci, da pridejo po pivo sami in prinesejo s seboj tudi vplačila za novo kavčijo za posodo. S seboj je pripeljati tudi vso eventualno posodo, ki se še nahaja doma. Uredite si medtem doma za točenje tudi vse točilne naprave.

Pivovarna Union v Ljubljani.

IZDELOVALNICA HARMONIK

FLEISS

JOSIP

LJUBLJANA

BLEIWEISOVA 25

(Glavna strojna tovarna)

Vam nudi veliko izbiro

piano in diatoničnih harmonik

Predvsem bi bil potreben določen načrt, če bi car hotel uporabljati metodo nepopolnosti. Da bi bil boj proti nasprotnikom uspešen, bi bilo treba natančno poznati cilj, ki naj bi se dosegel. Tega pa carica ni mogla vedeti. Ne samo, da ni poznala pravega notranjopolitičnega položaja, pač pa je njeno živčno stanje bilo tako spremenjeno, da ni mogla več jasno presojati. Važno je, da to dejstvo poudarimo, kajti nihče bi ne mogel razumeti miselnosti nesrečne vladarice, če ne upošteva pretresa, ki ga je povzročila v njej velika kriza, ko je videla sebe in vse svoje drage na robu pogube. Vsakdo mora razumeti, da bi ta razočaranja, nesreče in nevarnosti, ki jih je doživela, mogla zlomiti še močnejšo naravo, kot je bila carica. Toliko teže se je mogla uravnovesiti, ker je morala dolga leta prenašati toliko skritega trpljenja in nemira, in ker je iskala utehe v mistični vznemilenosti, v kateri je nihče ni vodil, da bi jo mogel obvarovati pred pretiranim mističizmom. Zgodba o Filipu in o varljivih nosečnosti dovolj dokazuje, da kani stopnji historije je bila carica že ob začetku velike krize. Za vsem tem je prišla verska vznemilenost v Sarovu in golovost, da se je zgodil čudež. Popolnoma razumljivo je, da je napad prevratnih sil carica smatrala kot napad sil teme na božje izvoljenosti. To prepričanje se je v njej vedno bolj utrjevalo kolikor bolj se je slabšala njeno zdravstveno stanje. V mirnem okolju bi se morda polagoma mogla zopet obvladati. Dejanje pa ji je vsako leto prinašalo nove nesreče in nove pretres-

61 ljaše. Končno pa jo je zadela nova nesreča. Z grozo je spoznala, da je njeno oboževano dele postalo žrtev dedne bolezni in da je to dediščino dobil po njej.

Ze nekaj dni po otrokovem rojstvu so se pokazali vznemirjajoči znaki. Car je 8. septembra, to je šest tednov po otrokovem rojstvu, bil v hudem strahu, ki ga je preстал zaradi nenadne krvavitve pri novorojenčku. — Ko je minila prva nevarnost, se je carica skušala uveriti, da je nesreča zdaj odstranjena za vedno. Dete je bilo tako lepo in cvetočel! Lepo se je razvijalo sredi obdobjanja in oboževanja. Samo mati je opazala zanesljive znake strašne resnice. Če je otrok le nekoliko zadel z ročico ob zibelko ali če je z nogo brenil ob kak trd predmet, je takoj opazila, kako so se pod kožo pretrgale krvne žilice. Bilo je jasno, da je bil carjevič podvržen hemofiliji, strašni bolezni, ki jo v nekaterih družinah matere prenesejo na svoje sinove. Komaj je malček začel hoditi in tekat, je njegovo življenje postalo eno samo trpljenje. Vse živahne igre, ki so otrokom tako drage, so mu bile prepovedane, ker je vsakemu, še tako neznanemu sunku sledil hud napad. Nesrečna mati se je kmalu zavedla, da je tega otroka, ki si ga je tako srčno želela, spravila na svet samo zato, da ga gleda, kako trpi. Ne samo, da ne bo nikdar postal močan in krepak mož, kakor si ga je vedno predstavljala, ampak je njegovo življenje neprestano viselo na nitki in vsak trenutek ga je lahko zgubila. Ubogi otrok je strašno trpel; stokal je in vpil in vsak njegov krik je bil kakor meč, ki je prebadal materino srce. Uboga mati je bila vsa obupana, ker mu ni mogla pomagati. Najbolj pa jo je mučila zavest, da je ona sama, čeprav brez lastne krivde, vzrok temu strašnemu trpljenju...

V enem izmed pisem, ki jih je pisala soprogu med svetovno vojno, piše o načelnikih, ki jih mora uporabljati, ker ji je vid opešal, »ker je toliko jokala«. Toda ni samo jokala. Pogostokrat se je je loteval silen obup, ki je popolnoma uničil vse njene sile. V nekaj letih se je silno postarala. Še vedno je bila lepa, a njene moči so vidno pešale zaradi srčnih napadov, ki so izvirali iz živčne izpranosti. Če ni sedela ob postelji svojega bolnega otroka, je sama morala ležati v postelji ali pa so jo vozili po palači v posebnem na-

slanjaču, ker je bila brez moči in si je tako prihranila napor, da bi hodila in se izognila vsakemu trudu.

Takšno je bilo njeno zdravstveno stanje ob koncu dobe, o kateri govorimo. V začetku se je zdelo, da tega nihče ni opazil. Tisti, ki so bili okrog nje, so celo domnevali, da si svoje bolezni in nerazpoloženja samo domišlja. Govorili so celo, da bolezen samo hlini, da bi se mogla tako osvoboditi vsake družabne obveznosti. Od leta 1904 dalje ni bilo več nobenega plesa na dvoru in tudi slovesni izhodišci so postali zelo redki. V nekaterih letih ni bilo niti ene take slovesnosti. Družba je bila zaradi tega ogorčena. Očitno je carici, da se samo dela bolno. Tudi ni hotela razumeti globljega razloga, zaradi katerega car in carica nista hotela prirejati veselice in slovesnosti v zimski palači: nikakor nista mogla prirejati slavnosti po vsem tem, kar se je že zgodilo v deželi...

Toda največja bolečina vladarjev, ki je dolgo časa nihče ni poznal, pa je bila carjevičeva bolezen. Bila je to njuna skrivnost in carica si je na vse načine prizadevala, da bi ostala skrita. Dokler je otrok bil majhen, ga je lahko imela na varnem, ga pokazala le od daleč in to v trenutkih, ko se je počutil bolje. Mati na noben način ni hotela, da bi se zvedelo o strašni bolezni, ki je mučila njenega ljubljeneja malčka. Preveč mučno je bilo za njen materinski ponos, da bi o tem govorila s kom, najmanj pa s tistimi, ki so bili v njenem spremstvu. Toda še drug vzrok je bil, da je carica tako skrbno čuvala to strašno skrivnost. Čeprav je dobro poznala to grozno bolezen, čeprav so zdravniki izjavili, da ni nobene rešitve, je še vedno upala, da bo otrok nekoč ozdravel. Da je njeno zdravje tako hitro propadalo, je deloma vzrok prav v tem, da si je delala silo, da je zakrivala svojo bolelost. Toda čeprav so njene telesne sile pojemale, je njena volja ostala močna. Upirala se je vsem in se trudila, da bi zagotovila srečno bodočnost svojemu otroku. Hotela je za vsako ceno prikriti vsem, da je njen otrok neozdravljivo bolan. Hotela je izprostiti nov čudež, da bi namreč deček ozdravel in mogel uživati sončno bodočnost, ki ga je čakala. Saj je prišel na svet po čudežu; zato je morala izprostiti zanj tudi zdravje.

„Slovenec“ — šestdeset let dnevnik

Danes praznuje tudi list »Slovenec« *velik jubilej, na katerega moramo opozoriti svoje naročnike: dne 11. julija 1883 je namreč začel izhajati kot »dnevnik ter je zdaj izhajal kot tak že 60 let! Lep jubilej častiljive naše tradicije! Toda »Slovenec« *je bil ustanovljen že prej, že deset let prej — saj je rojstni dan njegove ustanovitve 14. oktobra 1873, tako da bomo imeli letos še enkrat priložnost praznovati njegovo sedemdesetletnico, Ravno deset let pred dnevnikom — dne 18. julija 1873.**

poudarjala od posameznih in največjih gospodov naročnikov, ter se je zlasti prav očitno pokazala pri zadnjih volitvah za kranjski deželni zbor. Konservativna stranka je najmočnejša in najštevilnejša v deželah slovenskih, nje se zvesto in trdno drži verno kmečko ljudstvo in tudi vsak izobražen rodoljub in politikar, ki ne išče sebičnih koristi in se ne ravna po samovoljnih namenih, mora pripoznati, da je le na podlagi konservativnega programa in katoliškemu narodu primernih

temeljnih in zanesljivih poročil, kakor časnik, katerega se poprimajo in vzdržujejo duhovniki.

»Velika je poštvenost, ki jo tirjamo in pričakujemo od svojih prijateljev, pa kje je imenitnejše delo, zlasti pa delo katoliško, ki bi se dalo izvršiti brez obilne poštvenosti? Katoliško časnikarstvo v današnjih hudih časih podpirati, gotovo ni manjše dobro delo, kakor pa zidati cerkve, ubožnice, ali ustanavljati druge take zavode, in dober članek v poštem časniku ima dostikrat več koristi in vspeha, kakor pa izvrstna pridiga, govornica pred najodličnejšim občinstvom!«

Po tem uvodniku 30. junija 1883 se je uredništvo 10. julija še zahvalilo naročnikom: »Z Bogom blagi naročniki! Naj se v »Slovenec« *dnevniku spet vsi vidimo in pripelje nam še mnogo drugih s seboj, da zamoremo živeti in uspešno delati, ne pa le životariti! V sredo 11. julija 1883 pa je na lepem papirju in lepo okrašeni strani izšla slavnostna številka z napisom »O veselem prihodu...«*

Da, o veselem prihodu — dnevnika »Slovenec«, ki odslej že 60 let veselo prihaja vsak dan med slovenski narod, delež z njim veselje in žalost, braneč mu vedno vero, ter vodeč ga k pravi omiki in napredku.

In to je sveto poslanstvo »Slovenca« *in ob 60 letnici ga navdaja zavest, da je po svoji najboljši moči vedno pisal in govoril za narod, ki ga je tudi sprejel za svojega glasnika. Ob tem jubileju se moramo s hvaležnostjo spominjati vseh tistih, ki so stali ob začetku tako važnega dogodka pri listu, ter vseh, ki so kdaj koli sodelovali v njem, kakor tudi naročnikov in vseh, ki so iskali o njem informacij in poti v velikih duhovnih zmehdah našega časa.*

Nova papeževa okrožnica katoličanom sveta

Papež Pij XII. je izdal 26. junija 1943 katoliškemu krščanskemu svetu okrožnico, ki načeloma obravnava bogoslovna razpravljanja o mističnem značaju katoliške cerkve. Okrožnica se začne z besedami: »Mystici Corporis Christi...« *in jo je objavilo 3. julija vaticansko glasilo »Osservatore Romano« *v popolnem latinskem besedilu in nato v italijanskem prevodu. Objava okrožnice v velikem listu je zahtevala kar tri polne strani.**

V prvem delu razpravlja okrožnica o bogoslovnih razlagah pojma Cerkve kot telesa Kristusovega.

V drugem delu razpravlja okrožnica o Hovkovih poročanjih s Kristusom v Cerkvi in po Cerkvi. Ob zaključku poudarja papež človekovo dolžnost Cerkve ljubiti in poziva vse ljudi, naj se združijo s pravo Kristusovo Cerkvijo. Ta združitev naj izvira edine iz živlega občutja zavesti odgovornosti nasproti Kristusu. S posebno resnobo zahteva papež ljubezen do slabotnih, do otrok in do bolnih.

Okrožnica spominja na okrožnico Leona XIII. »Satis Cognitum« *in razvija njene nauke za potrebe in razmere sedanjega časa. Če je nerazumevanje razodetja in božjih zapovedi privedlo do sedanjega položaja, ki grozi z uničenjem vsemu svetu, tako opozarja enciklika, potem kliče tako vzvišen nauk človeštvo nazaj k tistim življenjskim zakonom, ki so neranjivi in ki so hkrati zakoni krščanskega napredka.*

Sl. štev.

V Ljubljani v sredo 11. julija 1883.

Letnik XI.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Za polni prejemnik velja:
Za leto 1883... 15 gl. — kr.
Za pol leta... 8 gl. — kr.
Za četrt leta... 4 gl. — kr.
Za en mesec... 1 gl. — kr.

V administraciji velja:
Za leto 1883... 15 gl. — kr.
Za pol leta... 8 gl. — kr.
Za četrt leta... 4 gl. — kr.
Za en mesec... 1 gl. — kr.

V Ljubljani na dom pošilja velja 1 gl. za list.

Izhaja vsak dan in sicer ob 8. uri popoldne.

O veselem prihodu

Glava »Slovenec« *na dan 11. julija 1883, ko je prvič izšel kot dnevnik.*

leč — se je čul prvi glas o potrebi slovenskega »dobrega katoliškega lista«, glas, ki ga je napisala »Zgodnja danica«. In odslej so se začeli shajati dobri, uvidni in poštveni ljudje, ki so pripravili vse potrebno, da so postavili temelje za slovenski katoliški časopis, ki naj bi pomagal za jeziti val liberalizma, ki se je tedaj začel širiti po edinem slovenskem političnem listu »Slovenskem narodu«. In ti ljudje, katerih se tudi danes spominjamo, so bili duhovniki Fr. Kramer, Karel Klun, Jos. Jerič, Luka Jeran, Jos. Marn. Tako je 14. oktobra 1873 mogla iziti prva številka »Slovenca« *v 1000 izvodih v uredništvu Karla Kluna in v tiskarni g. Blasnik. »Slovenec« *je postal kot branik verske in nprave zavesti naroda ter še posebej kot vzgojitelj prave narodne zavesti, ki temelji na veri. Toda »Slovenec« *se je moral dolgo boriti za obstanek v lastnih vrstah, kajti njegovemu izhajanju je nasprotoval celo škof Počar sam, toda z vztrajnostjo Josipa Jeriča in njegovi gospodarski uvidenosti se imamo zahvaliti, da je vzdržal in si ustvaril pogoje celo za dnevnik. Ustanovil je namreč prav zato, da si pridobi gnotna sredstva za dnevnik Katoliško bukvarno k 1879 ter nato še Katoliško tiskarno l. 1883, kamor se je preselil takoj po dograditvi 24. aprila 1883 in prenesel vanjo iz Blasnikove tiskarne tudi »Slovenec« *ter ga kmalu nato — 11. julija spremenil v — dnevnik. Tako so naši predniki polagali trdne temelje za veličastno delo, kakor ga danes v Sloveniji predstavlja katoliški tisk, ki ga je pozneje sprejelo pod svojo zaščito tudi od Jeriča ustanovljeno Katoliško tiskovno društvo (l. 1887).****

Za spremenitev »Slovenca« *v dnevnik je urednik Jerič porabil znani slovenski dan, ko je prišel v Ljubljano k proslavi 600 letnice habsburške dinastije v Avstriji, cesar Franc Jožef. Prvo odločitev je javil »Slovenec« *na Vidov dan, 28. junija 1883, kmalu po volitvah v deželni zbor, ki je tedaj bil največji dogodek na Kranjskem od cesarjevega prihoda. Tiste dni pa so bile ravno procesije k posvetitvi nove cerkve Srca Jezusovega v »Kraški dolini«, avstrijske liste pa je razburjala afera judovskih ritualnih umorov na Madžarskem. Med temi senzacijami se je »Slovenec« *dne 30. junija s posebnim uvodnikom napovedal za dnevnik, iz katerega povzemamo nekaj jasno izraženih načelnih misli.***

»Odvč bi bilo obširneje razpravljati ter se zagovarjati, zakaj »Slovenca« *prestrojimo v dnevnik. Ta potreba se je že dostikrat omenjala v listu,*

katoliških načel mogoče za naš narod koristno delovati, ga vsestransko likati in mu v javnem življenju pridobiti ono veljavo, ki se čvrstemu in značajnemu in od Boga z lepimi zmognostmi obdarovanemu narodu spodobí. Celó oni mehki ljudje, ki jim je tiho in mirno življenje nad vse ljubo, in ki zaradi ljubeča miru vse potpre in radevolino prenašajo vse zopernosti, so sprevideči, da vedna odjenljivost ni prava: da dobra reč čedalje bolj peša: da stranka, ki odločno ne ravna, le spodkopuje in se v sužnost daje njim, ki jih je po številu veliko manj in ki se tudi glede znanstvene izobraženosti ne morejo ponašati, da bi bila večina na njihovi strani. Da ta škodljiva in pogubna popustljivost poneha, treba je vednega budila, treba je dnevnika, ki mlačne spodbuja, omahljive okrepčuje in jim vedno pred oči stavlja, kaj mora biti cilj in konec našega prizadevanja. S časništvom sama na sebi slaba stranka čedalje bolj pomnožuje število svojih privržencev in ima velik vpliv na razvoj javnih zadev. — To prepričanje se je čedalje bolj razširjalo tudi pri nas, in še močje, ki so prej menili, da »Slovenec« *zadostuje, ako izhaja le po trikrat na teden, spoznali potrebo dnevnika. Mi smo čutili to potrebo že zdavnaj, toda zadržki so bili skoraj neodstranljivi in zato se je izvršitev dolgo, dolgo zadrževala.*

In tu omenja potrebo gnotnih sredstev ter pomen ustanovitve bukvarne in tiskarne ter pozivlja predvsem duhovnike, naj podpro dnevnik s poročili in dopisovanjem kakor tudi z naročnino in denarnimi sredstvi. Duhovništvo »je zadositi izobraženo v političnem oziru ter je glede znanstva skoraj najglavnejši del slovenskih pisateljev. Zato pa tudi noben časnik ne more imeti tako lepih, naglih,

Kako se oskrbuje Ljubljana z mlekom

Ali ste se že kdaj vprašali, kako poteka delovanje na uradu, kjer skrbe, da dobe Ljubljanci, ali bolje povedano otroci, starčki in bolniki dodeljene količine mleka. Ali veste, da vsi, ki imajo važno besedo pri tem človekoljubnem delu, presneto pridno delajo in da je njihov posel tudi zanimiv.

Mleko prihaja predvsem iz krajev, ki imajo ugodnejše prometne zveze z Ljubljano. Rejci krav ga prinašajo ali dovažajo na krajevna zbirališča, kjer ga od centrale postavljeni ljudje prevzamejo in obenem skrbe, da je dobavljeno mleko res

dobro in da ne pride do kakšnih manipulacij. Na ta zbirališča pridejo avtomobili vsako jutro zelo zgodaj ter ga nato zvožijo v Ljubljano, ali pa ga jutranji in dopoldanski vlaki pripeljejo.

Centralni zbiralni prostori za mleko so v Ljubljani najmoderneje urejeni. Vse posode, v katerih je mleko, odpro, nato pa takoj strokovnjak vnovič preizkusi, če mleko morda ni kislo, kajti skisano mleko na noben način ne sme priti v prodajo. Dobro mleko nato zlijejo v zbiralnik, ki drži 800 litrov. V tem zbiralniku ima mleko približno 22° C; iz njega ga s pomočjo črpalke dvignejo na hladilnik, kjer ga hlade z vodo in slanico. Ker je hlapilna površina hladilnikove stene zelo velika, se mleko hitro ohladi. Iz prejšnje temperature 22° C ga sama voda iz mestnega vodovoda ohladi na 12 do 14° C, slanica pa na 2 do 4° C. Mleko, ki je šlo preko hladilnika, se zbira nato v večjem bazenu, od koder ga natakajo v posode, te pa razpošljejo po mlekarnah. Po potrebi hladijo še posebej slanico samo. Tako ohlajeno mleko se ne more skisati in ohrani svojo temperaturo nekaj ur, kar zadostuje, da odjemalci dobe res vsem zahtevam ustrezajoče mleko.

Mleko prihaja iz različnih zbirališč. V glavnem ga delijo na naslednje večje skupine: Barje, Rudnik, Dobrunje, Polje in Ježica, ki obsegajo najboljše ljubljansko okolico. Drugo skupino sestavljajo nekateri kraji po Dolenjskem tako Stična, Radohova vas, St. Lovrenč in ostali. Popoldansko dobavo mleka pa oskrbe Vrhnika, Ribnica in Grosuplje. Predvsem v poletnih dneh se je batí, da bi se mleko prehitro skisalo. Zato upravniki zbirališč dodajo mleku vodikov superoksid v razmerju dveh tisočink; vodikov superoksid prepreči namreč tvorbo glivice in mleko se ne more skisati. Kemijsko preiskavo mleka izvrši poseben inženir-strokovnjak s pomočjo mlekarja-strokovnjaka. Ta dva prvič izločita kislo mleko, drugič poskrbita za njegovo ohlajitev in tretjič vodita kontrolo kvalitete. Tako ni mogoče, da bi odjemalci kdaj dobili po krivdi centralnega urada skisano mleko. Mleko pa, ki bi se zaradi dolge vožnje ali kakega drugega razloga kljub temu skisalo, prav tako dostavijo mlekarjem, ki ga pa morajo kot skisano prodajati. Pri prodaji sami vrši kontrolo še mestno tržno nadzorstvo.

Najboljše mleko prihaja iz Brezovice in iz vrhniškega okrožja sploh. Pozna se delovanje združniške organizacije, ki je proizvajalce že toliko vzgojila, da je delovanje brezhibno in da se ne dogajajo različne manipulacije. Šeasoma bodo prav tako dolenjske zbirališče dobavljale res dobro mleko brez primesi, hkratu pa bo tudi dobava brezhibna.

Povprečno pride na dan v Ljubljano 8000 litrov mleka. Od tega ga dobe otroci do enega leta 1 liter, od 2 do 3 let pol litra, od 4 do 7 let 0,2 litra, od 8 do 10 let 0,1 litra. Pravico do mleka imajo tudi nad 60 let stari ljudje, ki ga dobe 0,2 litra. Razume se tudi, da hudo bolni prav tako z zdravniškim spričevalom lahko zahtevajo primerno količino mleka. Na noben način tudi ni mogoče prezreti bolnišnice, različnih drugih zdravstvenih zavodov, zavetišč, sirotišnic, ki skupno dobivajo okrog 7001 mleka na dan.

Kadar bo Ljubljana v toliko preskrbljena z mlekom, da ga bodo lahko dobivali vsi prebivalci, tedaj bodo jutraj ali popoldne pripeljano mleko, ki ga še niso ta dan razprodali, shranili čez noč v posebnih bazenih, v katerih se prav tako ne bo moglo skisati. Velika zasluga smotr-

Rudolf Andrejka: Iz zgodovine ljubljanskih vrtov Od nekdanj krase lepi vrtovi Ljubljano

Ves svet, ki se razteza od križišča Zrinjskega ceste s Poljanske na desni strani Poljanske ceste navzgor proti Ambroževemu trgu, je bil pred 150 leti last odvetnika dr. Bernarda Wolfa. Na njem so bile pristave in vrtovi. Okoli leta 1798. je to posestvo kupil žitni trgovec Franc Vidic, doma iz Stranske vasi pri Grosupljem. Leta 1808 si je tam sezidal hišo in imel najpogostejše l. 1840. tudi gostilno, ki se je prijel vzdevek »pri Korenu« *(po starem hišnem imenu Vidicev v Stranski vasi). Ko je po nesreči umrl (povožen na Krakovskem nasipu), je podedovala vse obširno posestvo njegova najstarejša hčerka Neža Vidic, znana po celi stari Ljubljani kot »Korenova Neža«, ter ga vzorno vodila skozi 50 let do smrti. Po njeni nečakinji Kristini, poročeni s sodnim uradnikom Francecom Dečmanom, je posestvo prešlo na Kristinina sina, g. Antona Dečmana, ki je še danes lastnik posestva. Veliki in skrbno gojeni vrtovi, ki so bili nekoč za sedanjo hišo št. 10 na Ambroževem trgu, so se z zidavo vogalne Kubelkove hiše Poljanska cesta 16 le neznatno zmanjšali. Zanimivo je, da jih je Korenova Neža prav posebno dobro poznala in v paglavcih in hudo se je moral pokoriti prevneti častilec njenega sadja, če ga je dobila v svojo krepko pest.*

Venec lepih starih vrtov na Poljanah končujejo vrtovi Lichtenurnovega zavoda in Marjanišča. Vse to obširno posestvo je njegova nekdanja lastnica, Katarina baronica Lichtenurnova roj. Mahkot, pred sto leti z oporoko zapustila ljubljanski škofiji za osirotelo mladino. Zgodovina teh zavodov še ni napisana, bilo bi pa zelo potrebno in koristno. Tudi danes so vrtovi Marjanišča med največjimi zelenjavnimi vrtovi v Ljubljani.

Leva stran Poljanske ceste je bila zaradi vzporedne, niže potekajoče Kapiteljske ulice močnejše zazidana in v tem delu ni imela vrtov. Šele od konca Kapiteljske ulice, nekako pri Gestrinovi hiši, so se začeli vrtovi, ki so segali do Poljanskega nasipa, tako n. pr. za hišami milarja Avgusta Winklerja št. 15 in Karla Križaja št. 13. Na mestu teh vrtov je zrastle pred 15 leti velika stanovanjska hiša mestne občine.

Ob zgornji Poljanski cesti, to je od Ambroževega trga navzgor proti mestni klavnici, ni bilo več meščanskih vrtov, ker je bil ta del poljanskega predmestja še povsem kmečkega značaja. Le ob začetku tega dela, nasproti se-

danjemu Marjanišču, sta imela podjetnika Gvidon in Oskar Pongratz obširne, lepe vrtove, ki so segali do stare cukrarne na Poljanskem nasipu, ki je bila tudi njih last. Del teh vrtov je še ohranjen.

V šempetrskem predmestju je bilo razmeroma malo meščanskih vrtov. Nekateri (v Kolodvorski ulici) smo že omenili. Na Sv. Petra cesti je bila desna plat proti Ljubljani ozko zazidana, na levi strani pa so bile, počenši od današnje Resljeve ceste, za hišami njive in travniki. Resljeva cesta je nastala postopoma, najprej je bil zgrajen nje zgornji del, v bližini kolodvora. Tam je l. 1861 začela obratovati ljubljanska plinarna. Cesta se je takrat imenovala Tovarniška ulica (Fabrikasse). Spodnji del Resljeve ceste se je odprl šele l. 1879, ko se je na voglu Poljske (pozneje Komenskega) ulice sezidal državno upravljalnišče. Od tedaj so na Resljevi cesti nastale nove hiše in vile. Od teh ima Sužerjova vila št. 17 velik in lepo negovan vrt.

V sosednji Slomškovi ulici je imela večji vrt samo bivša Franc Pirkvičeva hiša.

Večji vrt je bil za hiralnico sv. Jožefa v Kraški dolini, današnji Vidovniški cesti.

Okoli cerkve sv. Petra je imelo županišče dosti velik zelenjadni in sadni vrt, ki se je v naših časih po prizadevanju pok. župnika Petriča povečal za dvakratno prejšnjo širino ter obidal z novim vrtnim zidom. Njemu nasproti leže, zavzemajoč skoraj vso ploskev med Sv. Petra cesto, škofijo in lirsko ulico vrtovi nekdanje Schillingove ustanove.

Na vogalu Jegličeve in Zaloške ceste stoji še danes nekdanj Hočevarjeva hiša. Zaloška cesta št. 1, kjer je bila nekdanj trgovca. To hišo je kupil okoli 1890 podjetni trgovec Andrej Sarabon in razvil v teku pol stoletja tam svojo veletrgovino s specerijskim in kolonialnim blagom. Bivše njive za hišo ob sedanji Jegličevi cesti je spremenil v lepe vrtove, ki so med največjimi v tej okolici.

S tem smo v glavnem opisali večje zasebne vrtove stare Ljubljane. Namen članka je zbuditi zanimanje tudi za to plat topografije našega mesta. Zato so morebitne spopolnitve dobrodošle.

Javni vrtovi, parki, nasadi in sprehajališča (Grad, Zvezda, Tivoli, Rožnik, Sišenski vrt itd.) se niso obravnavali, ker je njih zgodovina deloma že znana (Grad, Zvezda), deloma pa zato, ker bi opis njihovega razvoja daleč presegal okvir tega članka.

V Benetkah je bila odprta pred nekaj dnevi pomembna umetniška razstava. Na njej razstavljajo najboljši umetniki iz treh Benetk. Med njimi razstavlja tudi furlanski slikar Cussigh Artur, ki slika že nad dve leti najbolj zanimive slovenske pokrajine. — Cussigh je že večkrat razstavljaval v Italiji številne slike, ki so vedno kazale lepoto rek, gora in cerkva v pokrajini. Objavljamo zanimivo zimsko pokrajino iz Novega mesta. Kakor nam je bilo sporočeno, bo Cussigh priredil v velikem italijanskem mestu posebno razstavo, na kateri bodo same slovenske pokrajinske slike,

PROGRAM

KNJIZNE ZBIRKE

»NAŠA KNJIGA« ZA DRUGO POLLETJE

Salminen: KATRINA. Finski roman o materi.

Hünnerman: OCE DAMIJAN. Življenjepisni roman Damijana de Veuster, »četa gobavcev«.

Cloete: KOLESA SE VRTIJO. Epopeja Burrov v 19. stoletju.

Budak: MUSINKA. Liški roman, pendant »Ognjišču«.

Prva dva romana izideta skupaj konec julija. NAROCNINA za vse štiri v platno vezane knjige je 1.192.— in se lahko plača v šestih obrokih po 1.32.—. Kdor poravnava do zadnjega obroka vsa naročnina naenkrat, plača samo 1.180.—. C. prej. naročite to najboljšo zbirko leposlov, del

ZALOŽBA »NAŠA KNJIGA« LJUDSKA KNJIGARNA

v Ljubljani — Pred Škofi 5

nega zbiranja in dobavljanja mleka je predvsem v tem, da se mleko na centralnem zbirališču dobro premeša med seboj in da ljudje dobivajo sleherni dan res dobro in kvalitetno tipizirano mleko.

Oddaja mleka zbiralnicam Prevoda

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino objavlja:

Ker imamo cilj zagotoviti kar največji dotok mleka, potrebnega za najnujnejšo preskrbo Ljubljane, opirajoč se na polnomočje, ki ga daje uredba Visokega komisariata št. 158 z dne 21. novembra 1941-XX, ponovno opozarjamo, da morajo vsi proizvajalci oddajati vs razpoložljivo količino mleka našim zbiralnicam oziroma pooblaščenim voznikom in ga pod kaznijo ne smejo prodajati niti upravičenim potrošnikom, ki za nakup nimajo potrebnega dovoljenja, izdanega od Prevoda.

Mleko je treba oddajati sveže, polno, kot ga dajejo mlazja, in precejeno.

Tisti, ki se oddaji upira, ali oddaja premalo, prodaja neupravičenim strankam ali oddaja kakor koli skvarjeno mleko (posneto, prekuhan, nečisto, nakisano), bo takoj kaznovan po čl. 10 zgoraj uredb.

Prehranjevalni zavod določa obenem:

a) osebe, ki hočejo dobiti posebno nakazilo za mleko v izrednih primerih boleznih itd. morajo predložiti pisano prošnjo na nekolkovanem papirju Prevodu — odseku za mleko s potrebnimi podatki in naslovom prošila ter z zdravniškim spričevalom, ki je pregledano in potrjeno od pokrajinskega zdravnika v Puciničevi ulici 9. Prevod si pridržuje pravico, da po preučitvi prošnje prosto odloči o dodelitvi izrednega obroka mleka.

b) z 12. t. m. je vsem, ki zato niso pooblaščen, prepovedano prenašati v Ljubljano kakršno koli količino mleka iz katere koli občine v pokrajini, pa bodisi z železnico ali preko bloka.

c) kršilec določbe pod točko b) bo mleko zaplenjeno s posodo vred. Poleg tega se proti njim naperijo kazenske določbe člena 10 zgoraj omenjene uredbe Visokega komisariata.

Drobne novice

Zlata maša stolnega prošta Ign. Nadraha

Danes, v nedeljo, dne 11. julija, bo imel v ljubljanski stolnici zlato sv. mašo stolni prošt in generalni vikar g. Ignacij Nadrah. Slovesnost se bo pričela ob pol 10 s pridigo prevz. g. knezoškofa dr. Gregorija Rožmana. Stolni cerkveni pevski zbor bo na zlato maši izvajal: Rihar: Zlatomašnik; Haydn: Marijacejska maša; Tome: Graduale; Premrl: Sv. Ciril in Metod; Kimovec: V sv. Hostiji; Haydn: Zahvalna; Rihar: V zakramentu. — Spremljajo člani opernega orkestra.

Uredništvo »Slovenec« in z njim vsi naročniki in brave lista gospodu zlatomašniku iz vsega srca čestitajo. Prosimo naše naročnike, da to kratko obvestilo sprejmejo kot nadomestilo za članek, za take prilike v navadi, ki ga pa velezaslužni gospod jubilar v svoji skromnosti ni želel.

Koledar

Nedelja, 11. malega srpana: Pij I., papež in mučenec; Olga, kraljica; Savin, mučenec.

Ponedeljek, 12. malega srpana: Mohor in Fortunat, mučenca; Jan. Gualbert, opat in ustanovitelj reda.

Torek, 13. malega srpana: Joel in Ezdra, preroka; Miropa, mučenica; Ernest, opat.

Zgodovinski paberki

11. malega srpana:

L. 1476., na dan pred sv. Marijeto, je pridrla četa 4500 turških konjenikov iz Hrvaškega proti Brezicam. Ker niso mogli čez Savo, so uderili proti samostanu Pleterje, ki je bil pa močno utrjen. Po brezuspešnih napadih so opustili obleganje samostana in krenili proti Novemu mestu, potem čez Bloke, Cerknice proti Postumii in čez Vipacco proti Goriziji. Od tam so krenili čez Crni vrh v Žiri in loško okolico, Polhov gradec in Logatec. Najsamotnejše doline in grape so tedaj videle Turke, turško divjost je občutili tudi Lož. Roparji so mesto zažgali, prebivalce pa odpeljali.

L. 1809., pet dni po odločilni bitki pri Wagramu je sklenil Napoleon premirje z Avstrijo v Znojmu, ki mu je sledil v oktobru mir v dunajskem dvorcu Schönbrunn. Po določbah tega mira je

SVET

izgubila Avstrija tretjino svojih dežel: Solnograd in kos Gornje Avstrije je dobila Bavarska, vojvodstvo Galicije so priključili velikemu vojvodstvu varšavskemu, medtem ko je zahodni del s Tarnopolom dobila Rusija. Zase pa je si Napoleon izgovoril vse avstrijske pokrajine na jugu ob Adrianskem morju: Gorizijo, Trieste, vso Kranjsko, Istrio, beljaško kresjino na Koroskem s tirolskim delom Pustriške doline in Hrvaško, kar je je na desnem bregu Save, ob Brezici pa do turške meje v Bosni.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: Gospod Rudolf Barl, strojevodja državnih železnic v pokopju. Pogreb bo v ponedeljek, 12. julija ob petih popoldne izpred župne cerkve na Viču. — Gospod Jernej Keše, hišni posestnik in železniški poduradnik v pokopju. Pogreb bo v nedeljo, 11. julija ob štirih popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Zalah k Sv. Križu. — Gospod Jože Turčinovič, ki ga bodo pokopali v ponedeljek popoldne na pokopališču pri Sv. Križu.

Naj rajnima sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njima, naše iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

Nova maša pri franciskanih. Ob 9.45 dopoldne slovesen vhod g. novomašnika Cirila Lavriča. Sprevod tvorijo duhovščina, novomašnikovi sorodniki in svatje. V sprevodu gre tudi Franciskova mladina v pestnih uniformah. G. novomašnik je namreč prvi Franciskov križar, ki je posvečen v duhovnika. Novomašni govor bo imel pred g. prodekan in župnik z Iga. Petje med novo mašo prevzame moški zbor Franciskovih križarjev. Vse pev-

Krema za BABY-KOL
nego otrok MR. PH. J. KOLAR
dobi se v vseh lekarnah in drogerijah

Drobna ljubljanska kronika

Udeležencem otvoritve otroškega paradiža

Ze skušnja v petek dopoldne, ko je z vseh strani ljubljanskega posebnimi tramvajskimi vozovi in peš prišlo v Otroški paradiž blizu 500 gojencev in gojenk vseh ljubljanskih otroških vrtec in podobnih zavetih, je pokazala, da bo otvoritev gotovo največja in najpriljubljenejša otroška slavnost, kar smo jih doživeli.

Samo najstarejši ljubljanci se spominjajo velike mladinske slavnosti pred 50 leti pod Cerkvinim gradom, ko so ljudske šole obhajale 300-letnico slavne zmage pri Sisku. Toda še nikdar ni bilo v Ljubljani na kakšno slavnost zbranih toliko mladine, otrok, ki se ne hodijo v šolo, kot se jih bo predstavilo v nedeljo popoldne ob 17 s petjo ljubnežno korajžo, z najslajšim svetom, mišicami in glasom, ki jih je zna za živahni ljubljanski družbi. Prav gotovo ne bo žal nobenemu, kadar se bo slovesne otvoritve otroškega paradiža udeležili, pač se bo pa teh lepih uric z vednim srcem spominjali do kraja svojega življenja.

Ker bo udeležba pri otvoritvi otroškega paradiža v nedeljo, 11. t. m., ob 5 popoldne gotovo zelo velika, saj so ljubljancem in ljubljankam od nekdanjega veliki in tudi do skrajnosti poštrevani prijatelji otrok, zato prosimo vse udeležence za čim večnjo upoštevanje naslednjih pripomb.

Kakor že večkrat povedano, bo začetek natančno ob 17.

Vsi gostje, ki jim je župan poslal posebno vabila, nam so pripeljali ali prileto na igrišče čez železniški prehod kraj Nunske ulice. Odtod naj gredo po stopnicah na cesto vzdolž ribnika, kjer naj zavzamejo prostoro samo na zeleno trato, ki je vsa rezervirana za sodelujoče otroke. Ob cesti je postavljena dolga vrsta klopi, da bodo utrjeni tudi lahko sede udeleženci na pravilni mišni prizori, ki jih bodo izvajali otroci.

Se posebno pripominjamo, da županova vabila veljajo ne samo za naslovljene, temveč tudi za njihove dame, zlasti pa še za njihove otroke ali vnukce. Prosimo jih pa, naj prinesejo vabila s seboj.

ske točke spremlja operni godalni orkester. Izvajana bo Vodopivčeva latinska maša v čast sv. Vincenciju. Pri slovesnem vzhodu se poje Riharjev »Novomašnik bod pozdravljen« z orkestrom. »O pridi Stvarnik Sveti Duh« poje kororalno, ravno tako Introitus. Graduale in ofertorij je napravil nalašč za to priliko g. prof. M. Tomc. Zahvalno pesem poje vsa cerkev s spremljevanjem orgel in orkestra. »V zakramentu« Hamma z orkestrom.

Duhovne vaje za učitelice in uradnice bodo v Lichtenurnu od 14. do 18. julija. Pričetek dne 14. julija ob pol 8 zvečer. Dnevni red bo urejen tako, da se duhovnih vaj lahko udeležijo tudi vse one, ki so vezane po službi. Prijavit se takoj na: Predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani, kjer dobite ostala pojasnila.

V Mladinski zalogi (Stari trg 30) in v upravi Knjize se dobijo lepe spominske razporednice na sporno slovesnost 29. majnika na Rakovniku. — Cena razporednice 50 cent.

— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča, da bodo sprejemni izpiti dne 26. in 27. julija, vsakokrat ob 8. Učenci, ki še niso predložili letnih spriceval o uspešno dovršenem četrtem razredu ljudske šole, naj to store nemudoma. K izpitu naj vsakdo prinese pisalne in risalne potrebščine, pisalni in risalni papir bodo učenci dobili v šoli proti odškodnini 2 lire. Kdor potrebuje propustnico, naj si jo pravočasno preskrbi.

SVET

— Trije franciskani novomašniki. Danes bodo v Rimu posvečeni trije franciskani in sicer P. Ciril Recek, p. Bruno Korošak in p. Robert Mazovec. Vsi trije študirajo na franciskanski univerzi sv. Antona. Novo mašo bodo peli vsi jutri in sicer pri slovenskih šolskih sestrah v Rimu. Novomašnikom čestitamo!

— Proslava praznika sv. Cirila in Metoda. Bežigradska župnija v Ljubljani bo danes, v nedeljo, slovesno praznovala praznik svojih patronov blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Ob 10. dopoldne bo slovesna sv. maša, pri kateri bo cerkveni pevski zbor pod vodstvom znanega dirigenta Jožeta Hanca pel najnovejšo Tomčevo latinsko mašo, posvečeno Brezmadežnemu Marijinemu Srcu. Iz Tomčeve maše bodo peli: Kyrie, Gloria, Benedictus in Agnus Dei, Credo in Sanctus pa iz Brosigove maše. Ob koncu bo zbor zapel Ciril-Metodov ofertorij na novo besedilo g. župnika Gregorija Malija. Vse izvedbe pevskega zbora bo spremljal z orgli sam skladatelj g. Matija Tome. Zvečer ob pol 8 bo pridiga, nato pa Forsterjeve pete litanije Sreca Jezusovega.

— Stalna razstava novih slov. knjig in hitra dobava inozemskih knjig in časopisov v knjižarni Žužek Jože, prehod nebotičnika v Ljubljani.

— Sprejemni izpiti za I. gimnazijski razred na II. moški realni gimnaziji v Ljubljani (Rakovnik) se bodo začeli dne 20. julija ob 8. Učenci naj prinese s seboj peresnik, ravnilo (trikotnik), šestilo in radirko.

— Velike povečane fotografije po vsaki sliki izdeluje lično in solidno FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova 16.

— Zahvala. Vsem dobrotnikom in znancem, ki so mi ob tragični smrti mojega moža in smrti moje hčerke na kateri koli način priskočili na pomoč, se najtopleje zahvaljujem. Bog naj vsem tisočkrat povrne! — Slapničar Kristina.

— Tudi blondinke, ki težko porjave na soncu, potrjujejo, da jih sonce pri uporabi Tschamba

Mi-ja ni opeklo, pač pa se dobi lepo, gladko rjavo polt. — Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Iz Novega mesta

Opozarjamo vse obrtne pomočnike, ki se nameravajo prijaviti na novo k polaganju mojstrskega izpita, da store to čim prej. Tovrstni izpiti bodo namreč v najkrajšem času v Novem mestu. Prijave sprejema Poverjeništvu obrtniškega odseka v Novem mestu (bivše skupno združenje obrtnikov), Ljubljanska cesta št. 4 vsak dan med uradnimi urami. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati. Zato naj vsak, ki računa s tem, da bi v prvem terminu polagal izpit, vložil pri imenovanem Poverjeništvu takoj prošnjo in vse predpisane dokumente, to je krstni list, pomočniško izpričevalo, eventualno potrdilo o trajanju učenja, eventualno obiskovalno potrdilo o tečaju za krojenje in poslovno knjižico z najmanj triletno pomočniško dobo. Istočasno je plačati tudi vse takse in pristojbine ter kolkovino. — Poverjeništvu odseka za obrtništvo v Novem mestu.

Servizio estero dell'U. P. I. di Milano

»IL BIRICHINO DI PAPA«

Seznamimo se s Chiaretto Gelli

Chiaretto Gelli je rojen za petje. Ta ljubka in živahna petnajstletna navihanica, ki je kar na mah uspevala v filmu »Poročni dan«, je obdarjena s čudovito lahkim, jasnim in sladkim glasom, ki gane in navduši vsako srce.

Kdor bo slišal peti Chiaretto Gelli, bo moral priznati, da nikakor niso pretilirali, ko so imenovali tako mlado dekletce »čudež«. Chiaretta je mlada, živo bistroumna pojava našega kina kot igralka in kot pevka. Javnost je sedaj poklicana, da potrdi mnenje nekaterih, ki se na to razumejo in ki so videli in slišali Chiaretto Gelli.

In ko družba Lux Film predstavlja to plavo, ljubko petnajstletno deklico v glavni vlogi filma »Očetova ljubljanka«, je prepričana, da nudi javnosti redki in ljube primere privlačnosti.

Film »Očetova ljubljanka«, ki ga je Raffaello Matarazzo režiral in vodil, je najboljši od vseh filmov te vrste, ki o bili do sedaj izgotovljeni: igra z veliko umetnostjo cela vrsta znamenitih igrancev, kakor Dina Galli, Armando Falconi, Amelia Chellini, Carlo Campanini, Anna Vivaldi, Nicoletta Parodi in drugi. Vsi ti skupaj dajo življenjske in ljubke vsebine filma.

Iz Gorizije

Breskve. Češnje gredo h koncu, zore pa breskve in hruške. Zlasti za breskve je letina dobra in smo s tem zlahkni sadežem bogato založeni. Prve breskve, tako zvani »majski cvet«, ki so bolj vodene in plehke, so že pošle, sedaj so na trgu že finejše vrste: amoden, kosmačke in druge. Kakor pri češnjah je tudi za breskve, hruške in druge

SVET

go sadje dežela razdeljena v večje število okrajev — 12 ali 13 — in za vsakega je od pristojne oblasti pooblaščen veletrgovec s sadjem, ki blago prevzame, plačuje in odveža. Za breskve je nakupna cena pri kmetu določena z L. 220 do 270 kg. Nadrobna prodajna cena pri branjevkah v mestu se suče okrog L. 380 kg.

Z Gorenjskega

V Dolenji vasi župnija Podbrezje so v sredo 7. t. m. pokopali g. Marijo Stular, Milinarjevo mater, občasno postavljeno, globokovrno ženo. Njene blage duše so bomo spominjali jutri, v ponedeljek, ob 7 pri sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani.

Poročnik Primožič se je po svojih obiskih na Gorenjskem vrnil v Celovec, kjer ga je sprejel državni namestnik in pokrajinski vodja dr. Rainer v navzočnosti radovljiškega okrožnega vodje dr. Hochstättera. Dr. Rainer se je razgovarjal s Primožičem o vtisih, ki jih je dobil na Gorenjskem in o nalogah, ki jih je treba tam izvršiti. V tej zvezi je bila omenjena tudi možnost, da bi se poročnik Primožič po vojni naselil na Gorenjskem.

V Meziški dolini in sicer v Prevaljah so se dni odprli prvi dom Hitlerjeve mladine. Ob tej priliki je bila slovesnost, h kateri se je zbrala mladina iz vse Meziške doline polnoštevilo in na kateri je govoril okrožni vodja Grum.

S Spodnjega Štajerskega

Zetev smrti. V Radvanju pri Mariboru je umrla 60letna žena železničarja Antonija Kovčič. V Celju je umrla zasebnica Veronika Pavšer roj. Škrbec, stara 29 let, v št. Juriju ob Juž. žel. pa nameščenec tamkajšnjega tržnega urada Martin Steiner. V mariborski okolici je za vedno zatisnil svoje oči povod priljubljeni in spoštovani posestnik Ivan

Kdor si želi vedrega
branja — naj kupi
JANEZA JALENA

BOBRI
II. DEL „ROD“

Lepi popisi iz življenja
koliščarjev na Barju
bodo vsakega očarali!

Knjiga je naprodaj po vseh
knjižarnah in trafikah.

Knuplež, v Konjicah pa poštni nameščenec Alojzij Zemljic.

Nesreče. 34-letni strugar Ivan Radolič iz Pekar se je peljal na svojem kolesu po ptujski cesti, pa ga je neznan avtomobilist podr. Poleg manjših poškodb ima zlomljeno tudi nogo. — Levo nogo si je zlomil 37-letni monter Jožef Gerhold iz Gradca, Puntigam. — V Podkoreni je padla 66-letna Magdalena Kolarič in si zlomila levo nogo. — V Jarenini se je pri košnji urezal s koso v levo nogo 17-letni mizarjev sin in so ga morali prepeljati v bolnišnico. — Delavčev sin Alojzij Kušar iz Šmohorja pri Rogoški Slatini si je zlomil po nesreči levo ključnico.

Iz Srbije

Zanimive nogometne tekme v Beogradu. Na binkoštni ponedeljek je prišla v Beograd gostovat skupina obveznikov delovne službe iz Bora. Nogometno ekipo so sestavljali člani raznih beograjskih sportskih klubov ter so na zelenem polju v Beogradu prav dobro zaigrali, tako, da je morala pred njimi kloniti beograjska reprezentanca. Tekma je končala z rezultatom 8 : 2 v korist nogometne skupine delovnih obveznikov Istega dne so se na sportnem igrišču spoprijeli tudi operni pevci in dramski igralci. Peveci so bili za en gol močnejši. Rezultat te tekme je bil 2 : 1 za opero.

KINO UNION

Film, ki ga preveva nedolžno veselje in prekipelavost mladost, v katerem premaga otroška iskrenost vse intrige in nakane zlobnih polkvarjenecv...

»Očetova ljubljanka«

Chiaretta Gelli, Armando Falconi, Dina Galli in Anna Vivaldi.

Predstave ob 10.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30.

KINO SLOGA

Čudoviti kinematografski posnetek življenja velikega umetnika-slikarja REMBRANDA. Zalosna zgodovina tega nesmrtnega zemlja, ki ga tedanji svet ni razumel.

»Rembrandt«

V glavni vlogi: Ewald Baiser, Gisela Uhlen in Hertha Feiler. — Režija: Hans Steinhoff.

PREDSTAVE OB 14, 16, 18 IN OB 20. UR!

KINO MATICA

Slavna češka igralka LIDA BAAROVA in Gustav Nezval v ljubljanski romanu po noveli pisatelja Honorija de Balzaca

»Ljubica z masko«

Produkcija Lucerna-Film-Praga.

Režiser Otokar Vavra.

PREDSTAVE OB 16, 18.30 IN OB 20.30. UR!

V nedeljo ob 10.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30.

KINO KODELJEVO

Težko pričakovani film, pri katerem se boste nasmejali do solz!

»Pogum Jurij!«

V gl. vl. neprekosljiv komik George Formby.

Zanimiv film iz solanja pilotov

»Trije orliči«

Leonardo Cortese — Michela Belmonte.

PREDSTAVE: v nedeljo ob 14, 17 in 19.30; dnevno ob 18.

hni otroci. Udeleženci naj se povsod ravna po navodilih in opozorilih rediteljev, mestnih uslužbencev, ki jih bodo poznali po službenih epikah in po beleženih kordah. Otroški paradiž bo pa vsem udeležencem odprti takoj po odhodu sodelujočih otrok vrtec z igrišča nazaj v mestno vrtinjo.

Vsi otroški vrtec naj pa upošteva vojni red ter v nedeljo popoldne pripelje svoje gojenke o pravem času na postajališče elektrifirane ceste železnice. Ob 15.30 morajo oddaljeni otroški vrtec v spremstvu otroških vrtaric in drugih varuhinjakati na posebne vozove tramvajev pred karolinčankami, v Zg. in Sp. Siskli, ob Privozu in na končni postaji na Vn. Pred 19 zvečer bo zaključna slavnost na vsi zvojni oddaljenih otroških vrtec in podobnih zavetih čakajo na posebne tramvajске vozove pri ur na križišču Groharjeve in Rimske ceste.

Vsi sodelujoči otroški vrtec naj v nedeljo pridejo samo po Erjavčevi cesti čez železniški prehod na Cesto pod Rožnik in od tod v mestno vrtinjo, kjer se vsi zbero ter jih otroške vrtarice razporedijo v sprejeto.

Vsi drugi udeleženci naj pridejo iz glavnega dvorane ali pa po poti za mestno vrtinjo na ceste in poti okoli otroškega paradiža, kjer bodo lahko prav vse dobro videli in slišali.

Ce bi nedeljsko prireditve preprečil dež, bo slovesna otvoritev v ponedeljek, 12. julija ob 17 popoldne z enakim programom ter sveda veljajo vsa vabila. Menda nam ni treba pripominjati, da je ta zahvalna slovesnost brez vstupnine.

Glasbena kola »Sloga« priredi v nedeljo, 11. julija ob pol 11 v svoji glasbeni dvorani VI. produkcijsko gojenecv raznih oddelkov. Na sporedu so pevski in instrumentalni skladbe (klavir, gosli in klarinet).

Učitelje strojepljalni Novi eno, dvo- in trimesečni strojepljalni tečaj se prične v ponedeljek, 12. julija. Desetstopenjska učna metoda Specialna strojepljalna kola: Največja možnost strojepljanja. Učnina je zmerna. — Posebni tečaj tudi za stenografijo. — Ponek je dopolnil, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Informacije in prijave: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Zaključna VII. produkcijska glasbena kola »Sloga« bo v ponedeljek, 12. julija ob 18 v

šolski glasbeni dvorani. Nastopijo gojenecv pevec, pianisti in zbor violon. Spored sestavlja: skladba H. Svetla, S to prirediteljo zaključni Slogina kola svoje letošnje prireditve.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče iz znanje stenografije in strojepljanja, ki sta najvažnejša praktična predmeta, potrebna v vsakem poklicu. Novi eno, dvo- in trimesečni tečaj se prične v ponedeljek, 12. julija. — Učnina je zmerna. — Informacije daje in sprejema prijave ta teden: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

Za zaključek koncertne sezone priredi »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani koncert slovenskih umetnih pesmi. Na koncertu sodelujejo operni pevci — basist Fele Lupka, Koncert ob 19. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela Union.

Stenografski tečaj — v sredini mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 — dnevni in večerni — začetniški in nadaljevalni, prične 12. t. m. Učnina zmerna, uspeh v kratkem času zamečen. Izkoristite prosti čas za dosedaj tega najvažnejšega znanja v poslovnem in pravnem udeleževanju. Informacije in vpisovanje dnevno do 19.

Gledališče

Opera:

Nedelja, 11. julija ob 19: »Zemlja smehljaja«. Opera. Izven. Cene od 23 lir navzdol.

Ponedeljek, 12. julija: Zavrto.

Torek, 13. julija ob 19: »Mrtev oči«. Red B.

Sreda, 14. julija ob 19: »Madame Butterfly«. Red Premierski. Gostovanje Zlate Gjunjenac.

Drama:

Nedelja, 11. julija ob 19: »Nevesta s krono«. Izven. Cene od 12 lir navzdol.

Ponedeljek, 12. julija ob 19: »Nevesta s krono«. Red B.

Torek, 13. julija ob 19: »Nevesta s krono«. Red Turek.

Sreda, 14. julija ob 19: »Nevesta s krono«. Red Sreda.

Naznanila

RADIO. Nedelja, 11. julija, 8. Napoved časa. Poročila v italijanski — 8.15 Koncert organista Angela Surlona — 11. Prenos pete maše iz Bazilike sv. Petra v Rimu — 12. Razlaga Evangelija v italijanski (O. G. B. Marino) — 12.15 Razlaga Evangelija v slovenski (O. K. Sekovanič) — 12.30 Po-

ročila v slovenski — 12.45 Komorna glasba — 13. Napoved časa. Poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenski — 13.12 Orkester vodi dirigent Petralia — 13.30 Operna glasba na pričinah — 14. Poročila v slovenski — 14.10 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent D. M. Sijanec. Slovenska glasba — 15. Poročila v slovenski — 17.15 Inž. GORJUP SERGEJ: Gospodarimo časa primerno — kmetijsko pravljanje v slovenski — 17.35 Koncert kvinteta harmonik 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20. Napoved časa. Poročila v italijanski — 20.30 Ork. Cetra — 21. Ork. radij. orkestra vodi dir. D. M. Sijanec, sodelujejo mezosopraniška Elza Karlovac — operna glasba — 21.30 Klasični orkester vodi dirigent Manno — 22.10 Operetni motiv — orkester vodi dirigent Gallino — 22.45 Poročila v italijanski.

Ponedeljek, 12. julija, 7.30 Pesmi in napovedi — 8. Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 13.40 Lahka glasba — 13. Napoved časa. Poročila v italijanski — 13.10 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent D. M. Sijanec, sodelujejo mezosopraniška Elza Karlovac — operna glasba — 21.30 Klasični orkester vodi dirigent Manno — 22.10 Operetni motiv — orkester vodi dirigent Gallino — 22.45 Poročila v italijanski.

Ponedeljek, 12. julija, 7.30 Pesmi in napovedi — 8. Napoved časa. Poročila v italijanski — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 13.40 Lahka glasba — 13. Napoved časa. Poročila v italijanski — 13.10 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent D. M. Sijanec, sodelujejo mezosopraniška Elza Karlovac — operna glasba — 21.30 Klasični orkester vodi dirigent Manno — 22.10 Operetni motiv — orkester vodi dirigent Gallino — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno služba imajo lekarnet v nedeljo dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; Trnovoška ulica, 4; mr. Ustar, Štefanburgova ulica 7; v ponedeljek

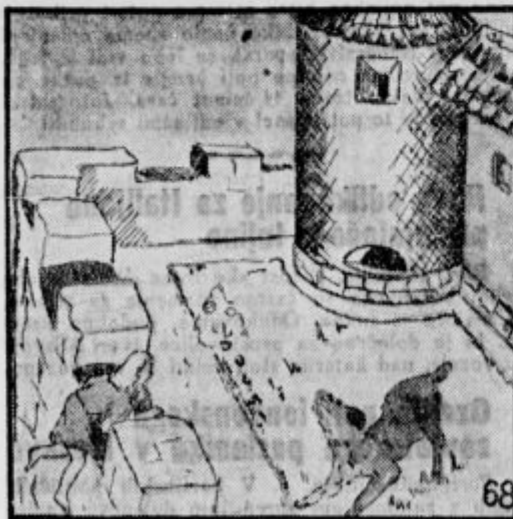

Vsa jezna je zavrnila na stražarja: »Ti, pusti me noter, tu sem doma! Jaz sem princeska Marjetica!«

Stražar pa se je zakrohotal: »Poberi se, umazanka! A če te zanima, vedi: naša princeska se v vrtu igra!«

Psi na dvorišču so zarenčali in Marjetica se je spustila v divji beg!

Ubegla princeska pa se je kmalu vrnila. Hotela je preplezati grajski zid; a zopet so jo psi pregnali.

Dobro in poceni želi biti vsak postrežen!
Vse to Vam nudijo radovoljno naši inserenti!

Bila je volja Vsemogočnega, da je poklical danes k Sebi, previdnega s sv. zakramenti za umirajočega, našega nad vse ljubljenega soproga in najboljšega očeta, brata, starega očeta, strica in svaka, gospoda

Barl Rudolfa

strojevodje drž. žel. v pokoju

Truplo blagopokojnega leži na Zalah, v kapelici sv. Petra. Pogreb bo v ponedeljek, dne 12. julija 1943 ob 5 popoldne izpred viške cerkve na pokopališču na Viču, kjer bo položen v rodbinski grob. Sv. maša zadušnica bo 16. julija ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Antona na Viču. Ljubljana, dne 10. julija 1943.

Zalujoči: Julija, soproga; Rudolf, Emil, Vilibald in Ljudmila, otroci; Pavla, sestra; Trudica, Petrick in Matijček, vnuki; Marica in Cvetka, sinahi, ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA. Najpristnejšo zahvalo izrekam vsem, ki ste sočustvovali z menoj ob izgubi mojega dragega soproga, gospoda

BEČAJ ANTONA

Posebno se zahvaljujem g. Valentinu Izidorju za njegovo požrtvovalnost, pomoč in tolažbo v času bolezni in ob smrti pokojnikov. — Zahvala vsem, ki ste se trudili olajšati mu zadnje ure in, ki ste dragega pokojnika Toneta tako polnoštevilno spremili na zadnji poti in mu poklonili toliko cvetja. — Iskreno Bog plačaji!

Ljubljana, dne 11. julija 1943.

Zalujoča soproga Amalija Bečaj

V ljubezni do Boga in do svojih otrok je gorelo ter se popolnoma žrtvovalo mehko srce naše izredno dobre, nad vse ljubljene mame, babice, sestre in tete, gospe

Antonije Krošl

roj. Kreačič

ki jo je Bog rešil težkega trpljenja dne 5. julija 1943 ob 17. uri popoldne v 77. letu starosti.

Svoje poslednje prebivališče je našla na pokopališču v Brežicah. — Gospod življenja naj naši nepozabni materi podeli večno plačilo za vso njeno dobroto in za vso njeno ljubezen, kakor tudi za vse gorje, ki ga je tako junaško prenašala.

Ljubljana, dne 9. julija 1943.

Sinova Jože in Anton v imenu vsega ostalega sorodstva

Zahvala

Vsem, ki ste se nas spomnili ob bridki izgubi naše ljube, nepozabne

Nedice

jo obsuli s cvetjem in jo spremili na poti v njen zadnji dom, se prav iskreno zahvaljujemo.

Sušnik Pavel in Mira

Gobe suhe po najboljših dnevnih cenah k u p u j e
GREGORC & Co.
Ljubljana (dvorišče kavarnе „Evropa“)

Šport v kratkem

Mladinski turnir SK Marsa. Sestanek vseh predstavnikov klubov, ki sodelujejo na mladinskem nogometnem turnirju SK Marsa, bo v ponedeljek ob 17 v pisarni Nogometne zveze, — SK Marsa.

Na maratonskem teku v Torinu, čigar proga je znašala 42.420 m, je zmagal Padovani s časom 2 uri 43 min. 34.8 sek. Ob isti priliki je postavil nadarjeni sprinter Montarari prav dobro znamko v teku na 100 m 10.7 sek.

Arne Andersson, o katerem smo poročali, da

je nedavno postavil nov svetovni rekord v teku na 1 miljo (1609 m), se je lotil spet poizkusa, da bi postavil kaj novega v teku na 1000 m. Tvegana naloga pa mu ni uspela in je dosegel samo 2:25.4 min. Svetovni rekord znaša 2:22.8.

V malem plavalnem bazenu v Krakovem je padla znanka visoke vrednosti. Čitamo, da je preplaval Simon 100 m hrbtno v 1:14.2 min. Upoštevati je sicer treba, da znaša dolžina plavališča samo 10 m, kljub temu pa je verjetno, da bomo še naleteli na njegovo ime na mednarodnih plavalnih tekmah.

OGGI AL CINE UNION
DANES V KINU UNION

ATTENZIONE! STA PER ARRIVARE UN'INDIAGIOLATA RAGAZZA

POZORI VIDELI BOSTE VRAZJE DEKLE

CHIARETTA GELLI

IL BIRICHINO DI PAPA
OCETOVA LJUBLJENKA

Con Nastopajo
DINA GALLI • CARLO CAMPANINI
ARMANDO FALCONI

UN FILM LUX diretto da R. MATARAZZO

»SLOVENE«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Umrli nam je naš ljubljani, skrbni oče, stari oče, tast, stric in svak, gospod

Jernej Keše

hišni posestnik in žel. zvanik v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 11. julija 1943 ob 4 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Jožefa na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. julija 1943.

Družine: Keše, Lukič, dr. Kambič, Repič

UPRAVA SPLOSNE BOLNISNICE V LJUBLJANI sporoča žalostno vest, da je umrl njen dolgoletni in zvesti uslužbenec

Turčinovič Jože

Pogreb bo v ponedeljek z Zal na pokopališču k Sv. Križu. Ura pogreba bo objavljena v ponedeljski številki »Slovenskega doma« in »Slovenskega Naroda«.

Uprava in uslužbenstvo bosta pokojnika ohranila v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 10. julija 1943.

Uprava Splošne bolnišnice

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

»Bog daj, Matevž, ti tukaj? Čestitam, gospa Majda, dolgo se nismo videli.«

Matevžu je bilo ljubo, da je naletel na starega znanca. Na to se niti spomnil ni, da se je nekoč jezil na Janeza (takrat ga je zmerjal z mestnim škričcem) in da sta bila tekmeča, ne samo v smuških tekih, temveč tudi v ljubezni.

Matevž in Janez sta bila človeka nasprotujočih si narav. Matevž je bil kmetski sin. Po žilah se mu je pretakala polnokrvna moštost, ki jo je podedoval po očetu. Njegovo mišljenje je bilo ostro, čustvovanje pa globoko in močno razgibano. Na zunanost ni dal veliko, bil pa je čedne postave in duhovitega obraza. Niti v otroških, niti v dijaških letih mu ni bilo mehko postelano. Že v prvi šoli so ga gledali postrani, ker je bil skromno napravljen in v marsikaterem oziru še neotesan. Drugi so nosili v šolo kruh z maslom, Matevž pa do božiča jabolka, potem pa krljice in suhe hruske.

Ni mogel zatajiti, da je s kmetov in si tudi ni prizadeval, čeprav so ga marsikdaj prav zaradi tega poniževali.

Ko je hodil v nižjo gimnazijo, mu je dajal oče samo toliko denarja, kolikor ga je potreboval za stanovanje in hrano. Za knjige in zvezke ga je moral posebej prositi. To je bilo težje, zakaj Andraž je bil v tistih časih v stiskah. Andrej je bil v višji šoli. Ančki pa je moral odšteti doto.

V šoli se je učil z veseljem in je v marsikaterem predmetu prednjačil pred drugimi. V prirodoopisu je bil vedno prvi, z jeziki pa je imel težave. Kako tudi ne? Doma ga ni nikdo učil književne govorice, pač pa se jim je pozneje celo zdela, da se pač, ko se je navadil bolj ugajenega izražanja. Ko so drugi hodili v kino in na nogometno igrišče, je sedel Matevž doma pri knjigah ali pa se je sprehajal po mestnem vrtu in tuhtal, kako bi živel, da bi imel oče z njim čim manj stroškov.

Drugače se mu je godilo v poznejših letih, ko se je približevala maturi. Andrej je postal gospod, Ančka je bila izplačana, in Andraž ga je tu pa tam celo vprašal, če potrebuje obleke ali denarja. Spet je bil brez skrbi in od srca rad je dajal sinu vse, kar je

potreboval, saj je bil po naravi preveč skromen. V sedmi šoli je že imel toliko prihrankov, da si je kupil lepe smuči, v osmi pa je hodil pozimi k plesnim vajam, poleti pa tudi na nogometno igrišče ali na plavalnišču.

Vedno bolj samostojen je postajal, v družbi pa so ga radi poslušali ter vabili zdaj na izlete in v gostilne, zdaj k pevskim vajam ali športnim tekmam. Vendar mu je ostalo tenkočutno srce do vsega, kar je v zvezi s kmetskim življenjem, z naravo in z malim človekom. Z lepo odvetnikovo bferko je hodil prav tako rad na sprehod kakor s služkinjo, ki je bila doma pri Sv. Lovrencu.

V svoji prvi ljubezni je bil morda prav zaradi tega razočaran, ker se kot maturant ni znal ali pa ni hotel nositi dovolj gosposko. Sovražil je vse, kar je gizdalniško, prav posebno pa je imel na piki one součence, ki so nosili prstane ter si mazali lase ali škropili robeže z dišavami. Marsikdaj jih je osmešil, in to so mu celo dekleta na plesnih vajah zamerila. Tiste male dijaške ljubezni v Mariboru je bilo kmalu konec. Potem pa je prišlo obdobje, ko so ga gore priklenile nave vse do usodnega dne, ko je začutil podžigajoče in hrepeneče sile v duši, kadar je zagledal Majdo Vorinovo.

Janez je bil pravo nasprotje z Matevžem. V otroških letih je imel veega

v izobilju, vrh tega pa se je učil glasbe, lepe govorice in ugajenega vedenja. Ko je prišel v srednjo šolo, je bila govorica profesorjev prav ista kot jo je slišal doma. Kolikor veliko je bil razgledan v tehniki, v znanosti in v umetnosti, zakaj to so bila področja, o katerih so doma čisto razpravljali.

V prvi in drugi šoli je gledal z viška na uboge kmetavzarčke, ki so se borili s tujo učenostjo, pa celo s pozdravljanjem ter lepim vedenjem sploh. Pri šolski telovadbi je bil Janez tako izvrsten in neprekosljiv, da ga je postavil učitelj za vaditelja.

Dodela razumljivo, da se je fantič prevzel in da je gledal z viška na svoje tovariše. Pozneje je začel z njegovim učenjem škripati, vestni inštruktorji in očetova palica pa so mu le pripomogli, da je lezel iz razreda v razred.

Na plesnih vajah je že nosil črn suknjic z modrimi hlačami. Ko so njegovi vrstniki oklevali, preden so se približali najlepšim dekletom, se je Janez že z vsako rikal in jo vrtel kakor sam plesni učitelj.

Med redkimi dekleti, ki se niso navduševale zanj, je bila Majda Vorinova. To je bil občuten neuspeh, ki ga je mučil še pozneje na visoki šoli.

Nesrečen v svoji mladeniški ljubezni se je lotil nečesa, kar se mu je

zdela, da mu bo prineslo slavo junačka. Posvetil se je najbolj romantičnemu športu — smučanju.

In glej, tedaj je naletel na tekmah na navadnega študenta s kmetov, na Andraževega Matevža. Ta pohorski gad je bil hitrejši od njega! Spoprijela sta se prvo in drugo leto; oba krat ga je nesel. Ko pa se je pripravljala na tretjo zimo, ju je srečal pod Rožnikom: Majdo in Matevža, ko sta se držala za roke.

Počakaj ti kmetsko fanté, letos bo nekdo drugi pred teboj, ne boš več prvi! mu je grozil takrat v mislih. Na zimskem slavu v Podutiku ga je res premagal, bilo pa je že prepozno: športno igro je dobil, ljubezensko pa je izgubil.

Naj bo kakor koli, zdaj sta sedela v mariborski kavarni pri isti mizi ter se pogovarjala o sončnih dnevih, ki sta jih preživela na Pokljuki. Lansko zimo je bil Janez v Chamonixu, letos pa namerava v Garmisch. Zakaj si ne bi privoščil užitka na smučeh? Pet tisočakov zasluži na mesec, in k temu pride še trinajsta plača, ki je kakor nalašč za potovanje v inozemstvo.

»In vidva, kakšne načrte imata za zimo?«

»O, sijajne! Če bo šlo vse po sreči, se bova vzpela na vrh Pohorja, in od tam naravnost k Sv. Lovrencu.«

Dolina molka

J. Oliver Curwood 29

Marette se je prvič ustavila na majhni vzpetini na potu med vojašnico in Kedstyevo hišo. Ob slepih svetlobi bliska je Kent videl njen lep obraz, ves moker od dežja. Plašno se je stisnila k njemu, ko je blisku sledilo oglušujoče grmenje.

»Kam greva, Marette?« — je na ves glas zaklical, da bi ga kljub bučanju viharja mogla slišati.

»Tja dol!« — je odgovoril njen slabotni glas.

Kent je bolj občutil kot videl, da se je njena roka iztegnila in pokazala smer. Nedaleč je videl v temi medlo svetlobo in je razumel, da to svetlobo daje luč, prižgana v eni izmed sob Kedstyeve hiše in da ga Marette vodi proti tej hiši. Hitro je začel stopati po vzpetini navzdol, držeč ves čas mladenko za roko. Nato sta stekla po peščenih stezi, ki je vodila k vratom hišice. Kent je ves začuden lisal mladenkin zmagoslavni glas:

»Vendarle sva prišla domov!«

Domov! Kent je začutil, da ga nekaj tišči v grlu. Ali je ta deklica blazna, ali igra morda nečisto igro? Osvobodila ga je iz ječe zato, da ga je privedla v hišo policijskega nadzornika, ki je bil njegov najhujši sovražnik na svetlu Hipoma je ob stal, toda mladenka je silila naprej, ne da bi pustila njegovo roko, kakor da bi se bala, da ji bo ušel.

Pomembne ugotovitve v zvezi s smrtjo generala Sikorskega

Značilne zadnje njegove izjave — Sovjeti so z njim izgubili svojega sovražnika, Anglosasi pa upornika

Časopisi so že dni prinesli novico, da se je v Gibraltarju takoj po odletu z letalom ubil predsednik imenske poljske vlade v Londonu general Sikorski. Pri tej letalski nesreči se je ubila tudi njegova hčerka in vsi drugi spremljevalci, le pilot je ostal pri življenju in je dobil težke poškodbe. »Il popolo d'Italia« prinaša v zvezi s tem zanimivo poročilo, v katerem stoji med drugim tudi naslednje:

Sikorski je smrt je takoj zbudila misel, da gre za nov zločin britanske Tajne službe. Poljskega generala, ki ga je bil že pred njegovim odhodom iz Londona hudo napadalo angleško časopisje zaradi njegovega nepopolnsljivega vedenja, so smatrali za človeka, ki se je upiral volji Anglosasov in oviral sporazum s sovjetsko vlado.

Mož, »ki ga je bilo bolje odstraniti«

Izjave, ki jih je general Sikorski dal v Kairu pred svojim odhodom v Gibraltar, kjer je njega, njegovo hčerko in njegov glavni stan srečala žalostna smrt, postajajo zdaj zelo pomembne. Po teh izjavah, ki jih je dal v petek in so o njih prinesli še skop poročila angleški sobotni časopisi, ki so v ponedeljek prišli v Lizbono, je predsednik imenske poljske vlade v Londonu znova potrdil svoje stališče, ki ga je bila njegova vlada zavzela do Moskve glede katynskih žrtve. Poudaril je sklep, da se ne bo odpovedal upravičenim poljskim zahtevam, ter da se tudi ne bo podredil niti volji Sovjetov niti njihovim angleškim in ameriškim zavetnikom, ki so, kakor je znano, izvajali na generala Sikorskega na vse načine pritisk, da bi se zgledil poljsko-ruski spor. Toda ves ta pritisk ni rodil nobenega uspeha. Razdor je postajal vedno hujši in je zelo škodoval zavezniškemu interesom. Sikorski je torej ostal mož, ki jih je spravljal v vedno večjo zadrego, mož, ki bi ga bilo bolje odstraniti.

Bistveni predpogoj za pogajanja z Moskvo

Priliko za ponovno potrditev njegovih sklepov so pokojnemu generalu dali angleški in ameriški časnikarji v Kairu. Tam so pred njegovim žalostnim potovanjem nazaj v London govorili s njim ter ga prosili, naj jim pojasni novico z ameriškega vira, po kateri naj bi vsak trenutek treba pričakovati poravnave njegovega spora z moskovsko vlado. Sikorski je časnikarjem dejal, da mu o tem ni ničesar znanega ter odločno poudaril, da če se bodo Amerikanci še dalje prizadevali, da bi dosegli spravo med poljsko in sovjetsko vlado, bodo morali računati s tem, da on smatra kot bistven predpogoj temu osvoboditev sto tisočev Poljakov, ki so jih zaprle boljševiske oblasti.

V zvezi z osebnim pismom, ki ga mu je poslal Roosevelt in s katerim ga je ameriški predsednik skušal prepričati, naj vendar sprejme ruske zahteve po vzhodni Poljski, je general Sikorski odgovoril časnikarjem, da bi moskovska vlada v znak svoje dobre volje morala najprej spustiti na svobodo poljske internirance in ujetnike, in šele potem da bi bilo sploh mogoče razpravljati o političnih vprašanjih.

Skupno z generalom Sikorskim so našli smrt

general Klimecki, načelnik operacijskega oddelka pri poljskem glavnem stanu, star 46 let, in bivši poveljnik poljske vojske v Franciji v letih 1939 in 1940, dalje udje glavnega stana polkovnik Marecki, polkovnik Gralecki in poročnik Pobijewski, nek drug poljak, o katerem ni znano, kakšno nalogo je opravljal, znano pa je, da se je pisal Kulakowski, hčerka generala Sikorskega, gospa Sofia Lesmowska, ki je bila poročena z nekim poljskim častnikom, ki je zdaj zaprt v Nemčiji, ter major Viktor Czalet, član angleške poslanske zbornice, ki je bil dodeljen glavnemu stanu generala Sikorskega za vzdrževanje političnih zvez.

Poljsko uradno sporočilo

Tako imenovani poljski minister za informacije je v zvezi s smrtjo generala Sikorskega objavil naslednje uradno obvestilo: »Poljska vlada je zvedela, da se je pripetila ministrskemu predsedniku in vrhovnemu poveljniku poljskih oboroženih sil generalu Sikorskemu med njegovo vojni nesrečo. Poljska vlada se je sesla na izredno sejo pod predsedništvom predsednika republike, da pretehta položaj, ki je nastal s smrtjo generala Sikorskega.«

Laži-predsednik poljske republike je Vladislav Rackiewicz. Ta je dal Stanislawu Mikolshczy, podpredsedniku vlade, nalogo, naj začasno prevzame posle ministrskega predsednika. General Ma-

»Na varnem sva, monsieur Jeems!« — je vzklila. — »Nikar se ne bojte!«

Monsieur Jeems! Kako poredno je zvenel njen glas! Brez obotavljanja ji je sledil do hišnih vrat. Poiskale je kljuko, odprla vrata in hip pozneje sta bila v koči. Svetilka, ki ste jo že od daleč videla, je bila tu, v veži, toda prvi trenutek ni mogel ničesar videti, ker so mu dežne kapljice zastirale pogled. Otrli si je kapljice s oči in pogledal: tri ali štiri korake pred njim je stala Marette zelo blede in sopihajoč radi urnega teka, toda vsa nasmijana. Bila je vsa mokra, kot da je padla v vodo.

»Premočni ste« — je rekla — »in bojim se, da se boste prehladili. Pojdite z menoj!«

Zopet mu je nagajala, kakor mu je bila nagajala tisti dan v bolnišnici Deklica je šla po stopnicah navzgor in Kent ji je sledil. Ko je prišla do vrha stopnic, se je ustavila in ga počakala. Ponudila mu je roko, kakor da bi se hotela opravičiti, ker mu jo je ob vstopu v hišo odtegnila. Z roko v roki sta stopala dokler nista prišla do vrat, ki jih je odprla. Vstopila sta. V prostoru je bila popolna tema; zopet mu je odtegnila roko in slišal jo je, kako se giblje po sobi. Vdihoval je oster duh po rožah in še nekakšen poseben vonj, vonj dekliske sobe. Marette je prižgala svetilko in se mu nasmehnila, ko je videla njegove široko odprte oči. Kakor da bi mu hotela dati časa, da se more privaditi na novo okolje, si je slekla plašč. Obledela je bila suha, razen tam, kjer ji je tekla voda po laseh navzdol na ramena. Opazil je, da je nosila kratko krilo in lepe majhne škornje iz karibujeve kože. Nato se je dekle obrnilo k njemu, iztegnilo roke in reklo:

»Stisnite mi roko in povejte mi, da ste zadovoljni!« — je rekla. — »Nikar ne bodite tako... tako prestrašeni! To je moja soba in tukaj ste na varnem.«

Mladenč je vzel njene roke in jih prisrčno stisnil. Gledal ji je v prelepe sinje oči, ki so ga opazovale s izrazom mirnosti kakor oči otroka.

»Ne razumem, Marette... Toda kje je Kedsty?«

»V kratkem se bo moral vrniti.«

»On seveda ve, da ste vi tu?«

Prikimala je.

»Seveda ve. Že mesec dni sem tu.«

Kent je še močneje stisnil mladenkine roke.

»Jaz... res ne razumem« — je ponovil. — »Še nocoj bo Kedsty izvedel, da ste me vi osvobodili iz ječe in da ste vi streljali na stražnika Willsa. Moj Bog, mislim, da ne smeva izgubljati časa in da morava čim prej oditi odto.«

»Kedsty ima močne razloge, radi katerih se ne upa nikomur povedati, da jaz tu stanujem. Rajši bi umrl! On nikakor ne bo pomislil na možnost, da vas utesnem privedi v svojo sobo. Človek, ki je osumljen umora, se skriva v hiši policijskega nadzornika! Lahko mi verjamete, da vas bodo povsod iskali, samo ne tu. Ali ni to imenitna misel? In on je napravil ves našrt in vse najmanjše podrobnosti tega našrta, včevši moje prestrašeno kričanje pred vašo celico...«

»On! Saj vendar... počete reči, da je to storil Kedsty?«

Mladenka mu je odtegnila roke in stopila korak nazaj. Zopet je mogel Kent v njenih očeh videti tisti ponosni izraz, ki ga je občudoval takrat v ječi, ko je grozila trem stražnikom s samokresom.

vojske. Leta 1920 je igral veliko vlogo v rusko-poljski vojni, ter je pozneje postal ministrski predsednik, notranji in slednjič vojni minister, dokler ga niso slednjič po državnem udaru, ki ga je leta 1926 izvedel maršal Pilsudski, povsem potisnili ob stran.

Po zlomu Poljske leta 1939 je sestavil poljsko vlado v Franciji, pozneje, po porazu Francije, pa se je tudi ta poljska vlada preselila v London.

General Sikorski se je večkrat pogajal s Rooseveltom, leta 1941 pa ga je sprejel tudi Stalin. S Stalinom je sklenil pogodbo, istočasno pa se je pri njem tudi pritožil nad tem, da še vedno ni nič znanega, kaj je s poljskimi častniki, ki so bili prišli v sovjetsko ujetništvo, in katerih trupa so pred nedavnim, kakor je znano, našli v grobovih v Katynskem gozdu.

Letalo je vozil Čeh

Po zadnjih poročilih je letalo, s katerim se je vozil general Sikorski, pilotiral nek Čeh in je bilo na njem šest ljudi posadke. Število mrtvih je sedemnajst. Predsednik Rackiewicz je odredil štiri-najstredno narodno žalovanje. (Il Popolo d'Italia.)

Presenetljivo odkritje, ki dokazuje, da so tudi na drugih planetih živa bitja

Z vprašenjem, ali so na drugih planetih tudi kakšna živa bitja, se v zadnjih desetletjih z vso vneto bavi znanost. Čeprav je postavila še najraznovrstnejše domneve in razlage, se ji do nedavnega vendarle ni posrečilo, vsej do zdaj še ne, neizpodbitno dokazati, ali je sploh mogoče, da bi bivala na drugih planetih živa bitja, kaj šele dokazati, da v resnici bivajo na njih oziroma obratno, da jih na njih ni. Domisljiva zvezdoslovce, učenjakov z drugih znanstvenih polj ali pa pisateljev je »obljudila« s nenavadnimi, naravnost bajnimi bitji planete našega sončnega sistema, planete, ki so tako rekoč v sosesčini naše domače hiše, naše zemlje, naši daljni sorodniki, ki vsem sveti isto sence.

Verjetneje je, da je Venera obljudena kakor pa Mars

Kaj vse že niso učene glave povedale in zapisale na primer o Marsu, na čigar površini so z močnimi daljnogledi odkrili celo »plovne prekoppe«, o katerih nekateri mislijo, da so jih zgradila živa bitja, ki so že na precej višji stopnji omike in napredka kakor pa človek na zemlji. Zdi se pa, da v zadnjih letih zvezdoslovci vedno bolj opuščajo polje domisljije, na kakršni so bili prej tako bogati, ter da so postali dokaj stvarnejši in nezaupljivejši. Zanje nekaj veljajo le neizpodbitni dokazi, ne pa morda domneve, ki se temu ali onemu modriranju ali nemodriranju porode v njegovi glavi. Tako je začelo zadnja leta vedno bolj prevladovati mnenje, da so tisti »plovni prekoppi« na Marsu prazna bajka, še več, z vso zanesljivostjo celo že trdijo, da na Marsu sploh ne more biti nikakega življenja, to pa zaradi tega, ker je na tem planetu toplina prenizka. Na drugi strani pa ne izključujejo možnosti življenja na Veneri, kjer večno vlada silno vroče podnebje s toplino okrog 85 stopinj nad ničlo! Brez dvoma je misel na obljudeno Venero morda bolj zapeljiva kakor ona o Marsu, na katerem naj bi živila bitja, ki si jih ne znamo predstavljati drugače, kakor da so to že po svoji naravi zelo bojevitih »ljudce«, neutrudljiv delavci, oblečeni vsaj tako kakor ne primer na naši zemlji Eskimi. Vojn in dela imamo tu na zemlji že toliko do grla, da radi sanjamo o zvezdah, kjer je življenje pravi zemeljski raj, o deželi lepega spomina.

Živa bitja, ki so se z izpodnebnikom »pripeljala« na zemljo

Toda pustimo ob strani bajneslovje. Danes res vse tako kaže, da je tudi kje zunaj te naše »hiše«, ki se imenuje zemlja, vsaj nekaj življenja. V prvih jutranjih urah leta 1939, je nedaleč od San Franciscu v Kaliforniji padel na zemljo meteorit, to se pravi drobec meteorja, ki ga je kje v vsemirju razneslo. Kakor je znano, so meteorji kosi planetov ali kakršnih koli drugih nebesnih teles, ki so razpadla. Sicer pa ni nič nenavadnega, če pade kje na zemljo kak izpodnebnik, saj se takšni pojavi odigravajo zelo pogosto, tako rekoč neprenehoma. A izpodnebnik, ki je padel leta 1939, v bližini San Franciscu, je bil vendarle nekaj posebnega. Med učenjaki, ki se ukvarjajo s takšnimi pojavi, je vzbudil veliko pozornosti vprav sprito dejstva, da ni vseobal samo niklja in železa, kakor običajno drugi izpodnebniki, temveč tudi dušik. Pa to še ni vse. Navadno so izpodnebniki, čim prilete v zemeljsko ozračje, užgo zaradi trenja v zraku. Silna vročina, ki se pri tem razvija, uniči vsako znamenje življenja, ki bi utegnili biti na njem. Včasih pa se zodi, — in tako je bilo tudi z omenjenim izpodnebnikom, ki je padel pri San Franciscu — da meteoriti padajo z izredno hitrostjo ter prelete tako naglo zemeljsko ozračje, da padejo prele na zemljo, kakor pa bi vročina, ki se je v zemeljskem ozračju razvila na njegovem po-

vršju, prodrla v vso njegovo notranost in izpodnebnik razdejala. Ko so si z drobnogledom natančneje ogledali ta svojevrstni izpodnebnik, so ugotovili, da so v njem tudi majcena drobna živa bitja, mikrobi.

Nič več samo domneve

Ta najdba je v resnici presenetljiva, saj neizpodbitno dokazuje, da so tudi na drugih planetih živa bitja, čeprav so morda še na silno nizki stopnji razvoja. Nič več torej nimamo opravka z gošimi domnevami, pač pa že z dejstvi, ki so zanesljivo dokazana. Ti mikrobi, ki so jih zasledili v izpodnebniku, morajo imeti velikansko odporno silo nasproti toplini, saj so morala na svoji poti do zemeljskih tal prenesti silen mraz širnega vse-mirja, na drugi strani pa silno vročino žarečega izpodnebnika, v katerem so se na tej dolgi poti do zemlje »vozili«.

Seveda najdba mikrobov v notranjosti kakega izpodnebnika človeku še ne dovoljuje delati kakršnih pretiranih in fantastičnih sklepov. Vendar pa le ni izključeno, da je tam, kjer se razvija prva stopnja življenja, življenje v svojem razvoju doseglo tudi višje stopnje ter tako ustvarilo lestvico, na katere vrhu so morda živa bitja, ki so še dokaj višje razvita kakor pa človek na naši zemlji.

Stroga navodila za graditev zaklonišč v Nemčiji

Vse tovarne cementa so zaposlene z izdelovanjem gradiva za protiletalska zaklonišča

Iz Rima poroča agencija »La Corrispondenza«, da so vse tovarne cementa v Nemčiji izposlene z izdelovanjem gradiva, ki je potrebno za nova protiletalska zaklonišča. Naročila morajo dobavljati točno, gradivo pa izdelovati po čisto določenih pravilih. Da bi bila zaklonišča dovolj trdno zgrajena in bi bili ljudje v njih povsem varni, zdaj po tovarnah izdelujejo po veliki večini le drobna zrna cementa. Pokazala se je potreba po mešalnih strojih, ki naj bi bili boljši od dosedanjih vsaj v tem smislu, da bi zmešali vsako uro več gradiva, kakor pa so ga do zdaj. Majhni mešalni stroji niso primerni za gradnjo bunkerjev, ker bi bilo treba

»Ne, ne. Tega ni storil Kedsty. Če bi se upal, bi najrajši vas obesil, mene pa ubil. Govorim o tistem velikem, smešnem človeku, o vašem prijatelju, monsieurju Fingersu!«

XIV.

Šele ko je Kent pozneje premišljeval o tem prizoru, se mu je zazdelo, da je tisti trenutek, ko mu je Marette povedala, da je Dirty Fingers napravil ves našrt za beg, gotovo prav neumno pogledal. Šele sedaj je spoznal, da ni imel prav in da je delal veliko krivico svojemu prijatelju, ki je mislil, da je strahopetnež, ki ne drži dane besede. Nasprotno, prav Fingers je bil tisti, ki je zasnoval ta enostavni in čudoviti našrt. Seveda, sedaj mu je bilo vse jasno... In vendar, toliko vprašani bi še rad stavil! Deeset, sto tisoč! Glavna vprašanja, ki jih je s težavo še zadrževal in ki so se mu v možganih takorekoč kopičila, pa niso imela prav nič ali le malo zveze s Kedstyem. Kent ni videl nič drugega kot samo mladenko.

Med tem časom si je Marette razpletla lase, ki so ji v svetlih in mokrih valovih padali preko ramen. Kent kaj takega še nikoli ni videl. Lasje so ji pokrivali obraz, vrat, ramena in roke; dežne kapljice v njih so se v luči svetilke lesketale in potem kakor tekoči biseri padale na tla. Deklica je z rokami privzdignila lase in močno stresla z glavo, da je nekaj vode izteklo z las, nekaj kapljic pa je poškropilo obraz mladeniča, ki je ob tem prizoru pozabil na Kedstyja, Fingersa in na vse. Tu pred seboj je kontno gledal tisto, o kateri je čisto sanjal; stala je čisto blizu, s hrbtno obrnjena proti njemu ter si sušila lase ter si jih pred zrcalom krtačila.

Kar fotografski aparat ujame v eni sekundi, prikazujejo na filmskem platnu celih 44 minut

Najnovejši fotografski aparat, ki so ga po poročilu iz Berlina izdelali pred nedavnim, lahko naredi v eni minuti nič manj ko 80.000 fotografskih posnetkov! S tem aparatom je mogoče vjeti na filmski trak gibanje krogle iz puše ter potem to njeno pot poljubno hitro oziroma počasi prikazati na filmskem platnu. Kako naglo snema omenjeni najnovejši fotografski aparat, se lepo vidi iz tega, da je za prikaz celotne poti krogle iz puške na filmsko platno treba 44 minut časa, fotografski aparat pa je to pot posnel v eni sami sekundi!

Novo odlikovanje za Italijane prihajajoče iz tujine

Rim, 10. julija. s. Listo »Le forze Armate« objavlja: Ustanavlja se častno znamenje za rojake, prihajajoče iz tujine. Odlikovanje, podobno tistemu, ki je določeno za prostovoljce, tvori »Savojski vozele«, nad katerim stoji veliki E, vse vezeno.

Ozadje poti londonskega sovjetskega poslanika v Moskvo

Berlin, 10. julija. s. V berlinskih političnih krogih z zanimanjem spremljajo domneve angleške tiska glede potovanja sovjetskega poslanika Majekega v Moskvo. To potovanje naj bi po nekem švedskem poročilu bilo v zvezi z nastopi, ki zdaj potekajo na vzhodnem bojišču, in s sovjetskimi pritiskom za začetek druge fronte. V zvezi s tem sodbjo v nemških krogih, da klicanje sovjetskega poslanika v Moskvo ne velja samo obravnavanju vojaških vprašanj, temveč da ga je sovjetska vlada povabila tudi, da bo poročal o tem, kako je bil izveden umor generala Sikorskega.

Argentina ne misli pretrgati stikov z osnimi državami

Buenos Aires, 10. julija. s. V razgovoru, ki ga je bil dovolil dopisniku lista »El Chilenco«, je general Ramirez zavrnil govorice, češ da Argentina namerava pretrgati diplomatske stike z osnimi državami. Z druge strani se je zvedelo, da je argentinski zunanji minister admiral Storni poslal dne 6. julija podpredsedniku Urugvaja, dr. Guaniju, ter predsedniku odbora za politično obrambo Južne Amerike pismo, v katerem zavzema jasno stališče proti sklepu, ki ga je ta odbor sprejel in ki priporoča vsem južnoameriškim vladam, naj pretrgajo diplomatske stike z osnimi državami.

preveč delavcev.

Med drugimi določbami, ki so bile za graditve zaklonišč izdane, so na primer tudi naslednje: Poleti ni dovoljeno uporabljati za malto mrzlo vodo, zakaj razlika v temperaturi bi se v notranjosti zidu lahko še povečala in bi vprav zaradi te različne temperature utegnile v zidu nastati kakšne večje in nevarnejše razpoke. Še mnogo bolj pa je treba preprečiti, da bi se beton sušil na soncu, zakaj v tem primeru se naredi na njegovem površju razpoke. Zato je treba sveži beton pokriti s slamo, ki mora biti vlažna. V primeru, če bi se prezgodaj posušila, jo je treba politi z vodo.

»Bliza se težavni čas žetve«

Resen opomin vsem, ki delajo po kolhozih ter vsem krajevnim voditeljem

Stockholm, 8. julija. s. Tukajšnji časopisi pišejo, da moskovska »Pravda« prinaša članek, v katerem poudarja, da je treba končati s košnjo sene, preden bi se začela žetev pšenice. Bliza se težavna doba — piše sovjetski časopis — doba, ko bo treba pospraviti žito s polja. Ta doba bo zahtevala skrajnih naporov od vseh naših delavcev po kolhozih, ki se zavedajo svoje dolžnosti do domovine pod orožjem. Treba se je pripraviti na to dobo, ki je tako važna za kmetško življenje, treba je imeti pripravljeno vse orodje in vse poljedelske stroje. Treba je pokazati vsakemu delavcu, kje je njegovo mesto. Predvsem pa je treba čimprej končati s košnjo. Košnja je za naše kolhožane in za voditelje krajevnih organizacij. Po nekaterih poročilih, kakor na primer v republikli Turkmeniji in po drugih, so s košnjo sene že končali. V nekaterih deželah se komsoolski in mladina zavzema za tak način dela, ki bi zagotovil vsaki kravi 4 do 5 ton krme. Stvar je vendar tako jasna: čimprej bo košnja končana in čim več sene bodo nakosili, več krme bo bilo možno zimo imeti naše živine. Zdi se, da bi bili moralni vsi razumeti ta položaj glede krme, toda mnogo je med našimi delavci in krajevnimi voditelji ljudi, ki nočejo in ne morejo tega razumeti. Temu je treba enkrat za vselej narediti konec. Delavci in voditelji krajev-

ne organizacije se morata potruditi in razumeti enkrat za vselej, da uspeh naše živinoreje zavisi neposredno od kakovosti krme, ki bi jo lahko imeli na razpolago.

Lani je bilo storjenih mnogo napak in po nekaterih pokrajinah niso pokosili zadosti sene. Letos so v teh pokrajinah popravili lanske napake, so pa tudi takene pokrajine, na primer ona pri Novosibirsku in Sratovu, ki se še šele zdaj pripravljajo na košnjo sene. Tudi v pokrajini okrog Ivanova so se letos precej zapoznili s košnjo. Takšne malomarnosti ni mogoče več trpeti. Kakor se nekateri kolhožani prav nič ne brigajo za to, kaj bo jutri, se tudi nekateri tajniki krajevnih organizacij ne zanimajo prav nič, kako potekajo poljska dela v njihovih pokrajinah. To je prava sramota za kolhožane in krajevne voditelje. Čimprej je treba popraviti to stanje, in sicer korenito. Istočasno pa ne moremo kaj, da ne bi pohvalili kolhozov, kjer je bilo delo z vso vestnostjo organizirano. Ne smemo pozabiti, da se seno kosi samo enkrat na leto. Ko ta doba mine, sene ni mogoče nič več kositi. Tudi zaradi tega je treba kositi seno brez zapoznitve, vsekakor pa pred začetkom žetve na polju. To je — končuje sovjetski časopis — domoljubna dolžnost vsakega kolhožana in slehernega voditelja krajevnih organizacij.